

88

LACARA

L XVII
704
DIEMBRE 1968

actualitatea

INTERVIURI

industria turistică în obiectiv

— *Ne apropiem de sfârșitul anului. Avem, așadar, prilejul să privim retrospectiv și să tragem concluziile ce se impun pentru îndeplinirea obiectivelor viitoare.*

Răspunde NICOLAE BOZ-DOG — președintele O.N.T.:

— Pentru turismul românesc, anul 1968 a fost anul unor certe succese. În dinamica dezvoltării acestuia noi am înregistrat, încă de pe acum, cifre ce depășesc substanțial prevederile inițiale pentru întregul an. Este semnificativ faptul că în 1968, peste trei milioane și jumătate de turiști români și străini au beneficiat de serviciile oferite de O.N.T.

Baza noastră turistică a cunoscut un ritm ascendent de dezvoltare și diversificare. Noi hoteluri la Mamaia, Mangalia și Eforie-Sud, deschiderea stațiunii Neptun, începerea construcției unei noi stațiuni Mangalia-Nord, noi capacități de cazare în Poiana Brașov, la Tulcea, Herculane, Iași, Turnu Severin, Arad și București sînt numai câteva dovezi.

Nu putem omite nici creșterea considerabilă a unităților de alimentație publică ale O.N.T.: în 1968 au fost date în folosință peste 20 de noi restaurante, braserii, baruri de zi și de noapte, bufete cu o capacitate de peste 6 700 locuri.

La rîndul ei activitatea de transporturi turistice — aero, navale și rutiere — a cunoscut în 1968 o creștere de aproape 50%, datorită achiziționării unor noi și moderne avioane, a sporirii parcului de autocare cu peste 15%, a înzestrării cu noi hidrobuze cu o capacitate sporită.

Anul 1968 a fost marcat de afirmarea tot mai puternică a României pe piața internațională turistică. În 1969 turismul intern și internațional va cunoaște un nou avînt. În primul rînd baza materială a turismului se va extinde în continuare. Volumul de investiții alocat dezvoltării sale va fi în 1969 de trei ori mai mare față de 1967. Două treimi din aceste investiții sînt destinate sporirii capacităților de cazare și de alimentație publică, iar o treime va fi afectată mijloacelor de transport și de agrement.

Delta Dunării va beneficia și ea de inițierea unor lucrări menite să asigure o exploatare turistică eficientă, prin achiziționarea a patru noi hidrobuze care să asigure excursiile inițiate pe brațele și canalele Dunării.

Pentru stimularea circulației turistice interne și internaționale în stațiunile montane și balneoclimaterice au fost destinate sume importante din fondul de investiții. În anul 1969 vor începe noi construcții hoteliere în stațiunile Tușnad, Băile Felix, Coșavas, iar în Poiana Brașov, din cele patru hoteluri preconizate, două vor fi date în folosință în 1969.

— *Vă rugăm, câteva cuvinte legate de apropierea sezonului alb.*

— Aproximarea sezonului alb ne recomandă să amintim amatorilor sporturilor de iarnă cu ce noi surprize îi vor întâmpina munții. La Clăbucet și Sinaia, două din cele mai solicitate pîrtii de schi vor fi iluminate în timpul serii. Patinoarul natural de la Predeal i se vor adăuga în viitor încă două patinoare artificiale (la Sinaia și Poiana Brașov). Telefericelor, teleschiurilor, existente în prezent în Bucegi, li se vor adăuga încă patru noi teleferice (Sinaia — Cota 1 400; Cota 1 400 — Muntele Furnica; Poiana Brașov — Kanțer; Brașov — Muntele Timpa), un telescaun la Predeal și un teleschi la Sinaia, iar în anii următori se vor construi încă opt teleschiuri stabile și alte câteva zeci de teleschiuri mobile.

De fapt, tot ce am spus în acest interviu nu este decît o invitație la turism.

chimie recapitulări

— *Apropiata încheiere a anului presupune și chiar obligă la recapitulări. Așadar, care au fost, în 1968, lucrările de construcții-montaj executate de către ministerul dv. pentru principalii beneficiari? Și, mai ales, în ce stadiu se află ele la această dată?*

Răspunde ing. MIRCEA GEORGESCU, adjunct al ministrului construcțiilor pentru industria chimică și rafinării

— În 1968, planul nostru de lucru a prevăzut terminarea completă a 66 capacități noi de producție, pentru Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Petrolului. În marea lor majoritate, obiectivele industriale au intrat în funcțiune la termen sau chiar cu devansuri. Bunăoară, Uzina de aluminiu Slatina — etapa a II-a — s-a recepționat cu șase luni mai devreme decît termenul planificat. Asemenea și instalația pentru rafinarea electrolică a plumbului de la Uzina chimico-metalurgică din Copșa Mică. În devans față de grafice au început să funcționeze noile capacități de producție de la Uzina mase plastice-Iași și Combinatul de celuloză și hîrtie-Suceava.

— *Ați spus, la început: «În marea lor majoritate obiectivele industriale au intrat în funcțiune...» Trebuie să înțelegem de aci că sînt și excepții?*

— Din păcate, da. Începerea producției la noile unități de îngrășăminte cu azot și fabricile de amoniac și azotat de amoniu din Craiova și Turnu Măgurele a înregistrat o întîrziere substanțială, care nu va putea fi recuperată pînă la sfîrșitul anului. Cu toate că partea de construcție propriu-zisă este gata, absența unor utilaje face, practic, imposibilă înaintarea către o fază superioară a lucrărilor. Spre deosebire de cazuri ca cele citate mai sus — cînd investițiile au fost pregătite din timp, în amănunțime — la Craiova și Turnu Mă-

gurele starea de lucruri actuală este grîitoare pentru lipsa de corelare între anumite termene, care împiedică respectarea prevederii finale — intrarea în funcțiune la timp a secțiilor și fabricilor amintite. Și acest dezacord, foarte dăunător pentru păstrarea unui ritm constant, normal, nu apare pentru prima oară pe șantier...

— *Livrarea utilajelor, mai bine-zis, absența lor, trebuie reproșată beneficiarului, adică Ministerului Industriei Chimice. Ați evitat, cu eleganță, precizarea... Dar întreprinderilor de construcții tutelare de ministerul dv. nu li se cuvine nici un fel de critică pentru întîrzierile despre care ne-ați vorbit și, eventual, despre altele?*

— Nici vorbă că da! Nu totdeauna organizarea șantierei noastre a fost perfectă; nu ne putem face o laudă nici din faptul că nu am insistat îndeajuns pe lîngă beneficiar, proiectant și furnizori pentru asigurarea operativă cu materiale și utilaje.

În altă ordine de idei — alta, numai aparent — trebuie să vă spun că iarna, care s-a instalat pe neașteptate, a găsit nepregătite pentru anotimpul friguros anumite șantiere din subordinea ministerului nostru. Pe platforma depozitelor aflate în construcție la Brașov spațiile nu s-au închis înainte de căderea zăpezii. «Luată prin surprindere» au fost și șantierele de la «Rulmentul» și «Colorul»-Codlea. N-ar fi exclus ca din cauza aceasta, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, efectele să se resimtă în activitatea șantierei...

— *Cum ați caracteriza, sintetic, anul 1968 din punct de vedere al contribuției ministerului dv. la realizarea investițiilor?*

— Dacă judecăm această contribuție prin prisma planului valoric, atunci noi, nu numai că am atins, dar chiar am depășit prevederile. Esențială rămîne însă, după cum am mai spus, finalizarea fiecărei investiții în parte, adică înzestrarea ei în producție. Din acest unghi, rezultatele nu atîng armonia deplină. Acest ultim deziderat, care decurge ca obligație din politica noastră economică, din indicațiile conducerii partidului, acest deziderat, spun, va fi atins numai în momentul cînd sectorul construcțiilor va adopta, integral, sistemul de lucru riguros științific. Accentuez asupra noțiunii de «integral» fiindcă bunul mers al șantierei depinde nu doar de constructori, ci de toate verigile interesate în realizarea investițiilor.

Interviu realizat de Viorica CIORBAGIU

adunarea generală a compozitorilor și muzicologilor din românia

— *S-a anunțat deschiderea lucrărilor Adunării generale a compozitorilor și muzicologilor pentru data de 25 noiembrie...*

— ...dată care s-a modificat

ulterior. Adunarea generală va avea loc între 11 și 13 decembrie.

— *Care sînt principalele saie obiective?*

Răspunde tovarășul VASILE TOMESCU, secretar al Uniunii compozitorilor.

— În primul rînd — analiza amplă a rezultatelor efortului de creație și a activității științificomuzicale în perioada care a trecut de la conferința noastră, adică în ultimii cinci ani. Totodată apropiata adunare generală își propune să contureze perspectivele de dezvoltare ale creației muzicale și muzicologiei, în lumina cerințelor contemporane. Adunarea va dezbate și va aproba noul statut și va alege organele de conducere ale Uniunii compozitorilor.

— *Ce acțiuni premergătoare acestui eveniment ați organizat sau veți organiza în viitorul apropiat?*

— S-au elaborat și publicat în presă tezele actualului comitet de conducere al Uniunii compozitorilor, care au generat, și, sperăm, vor genera pe mai departe opinii, puncte de vedere personale referitoare la aspecte pozitive sau critice ale creației noastre. Vor avea loc, în această perioadă, concerte publice simfonice, de muzică de cameră și muzică ușoară — cu unele piese în primă audiență — spectacole de operă și balet, concerte corale, emisiuni speciale la radio și televiziune. În ajunul zilei de 11 decembrie se va inaugura la magazinul «Muzica» de pe Calea Victoriei, o expoziție, care va ilustra prin afișe, partituri, cărți de muzicologie etc., afirmarea artei muzicale din România în interiorul țării și peste granițe. Fiindcă, după cum se știe, reprezentanții muzicii românești au fost distinși, nu o dată, cu strălucite premii internaționale.

— *Învățămîntul muzical ocupă un loc distinct în dezbaterile Adunării generale?*

— Firește. Numeroși reprezentanți de prestigiu ai artei noastre muzicale sînt, în același timp, dascăli. Ei pregătesc și vor pregăti noile generații de compozitori și interpreți ai țării noastre. Adunarea va aborda, de asemenea, colaborarea dintre oamenii de muzică și formațiile corale sau instrumentale.

— *Cîți participanți va număra apropiata adunare generală?*

— În afara celor peste 300 de membri ai Uniunii compozitorilor, la lucrările adunării noastre generale vor participa și invitați — oameni care lucrează în domeniul artei și culturii.

ȘANTIER

dacă din pădure iese fum...

...înseamnă, conform zicalei, că trebuie să ardă și un foc pe undeva. Nu vă speriați: nu s-a aprins, de fapt, nici o pădure. La propriu — vorbind. Altminteri, dacă ne referim la șantierele Ministerului Economiei Forestiere, «fu-

mul» nu figurează întîmplător în aceste rînduri:

Pînă la sfîrșitul anului — cînd se fac marile bilanșuri — zilele sînt numărate. Iată însă că, mai sus-amintitul minister, are, față de avuția statului, câteva importante datorii din trimestrul II și III. Fabrici și secții noi, menite să valorifice lemnul pădurilor noastre, nu numai că nu au început să funcționeze în lunile iunie sau septembrie, dar ele nu produc nici la această dată.

Poate că, aflînd despre construcția unei noi fabrici la Oradea, ați sperat, dragi cititori, să vă mobilăți apartamentul, apelînd — prin comerț — la această sursă. Este perfect adevărat că în trimestrul IV 1968 fabrica orădeană urma (conform unui plan... serios, desigur), să ne bucure cu primele sale 2 000 garnituri de mobilă, din cele 24 000 cite va produce anual. Dar data cînd vom avea cele 2 000 de garnituri s-a transferat, deocamdată, undeva printre zilele trimestrului I 1969. O soluție asemănătoare a fost adoptată și la Complexele de industrializarea lemnului din Bacău și Pipera, pentru noi capacități, care însumează în proiect, zeci de mii de tone de plăci fibrolemoase. Secția de drojdii furajeră de pe lîngă CIL-Pitești ar fi trebuit să se afle încă dinainte de 31 octombrie 1968 în plină producție, dar asta se va întimpla, conform preliminarilor, abia în trimestrul II 1969, adică după nouă luni de întîrziere!

Am fi dorit tare mult ca în cele ce urmează, depășind capitolul «lipsuri din trecut», să vă anunțăm câteva vești bune, din prezent. Textul ar fi sunat cam așa: pînă la sfîrșitul anului șantierele Ministerului Economiei Forestiere de la Satu Mare, Mizil, Tîrgu Jiu, Gherla nu vor mai fi șantiere, pentru că s-au transformat în fabrici de mobilă, de tapiserie, de plaja și plăci de fibrolemoase. Din păcate, la toate cele patru adrese, în aceste zile premergătoare noului an se fredonează același refren: «eforturi». Dacă eforturile vor duce la pornirea fabricilor în termen, nu putem garanta, cum nu garantează «cu toată gura» nici cei în cauză. Ar fi și foarte riscant, dacă ne gîndim de pildă, la Fabrica de mobilă din Satu Mare. Un amănunt numai: mașina de lustruit cu șase cilindri, a fost contractată de către șantier cu întreprinderea metalurgică-Roman pentru data de 25 decembrie a.c. Nu ne pretindem superspecialiști și nu cerem asta tuturor cititorilor, dar făcînd apel la logica este limpede că: dacă n-ar mai fi rămas de montat decît această mașină, în cinci zile treaba e greu de făcut. Să admitem totuși că s-ar monta. Mașina de lustruit nu este însă o piesă independentă; ea intră în ciclul de fabricație al întreprinderii. Or, probele tehnologice durează aproximativ trei luni. Mai poate fi vorba atunci să se respecte termenul de punere în funcțiune în trimestrul IV 1968?

Cuvintele «eforturi» pentru respectarea termenului» nu devin astfel simple gratuități?

Din păcate acest nonconformism de limbaj are un cost, care se ridică la sume considerabile — pierdefi din avutul statului.

Marți la amiază a avut loc în Capitală ședința de constituire a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. La ședință au participat tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnaraș, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Ilie Verdet, membrii și membrii supleanți ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., membrii birourilor și comitetelor executive ale organizațiilor de masă și obștești care au aderat la Frontul Unității Socialiste, reprezentanți ai Partidului Comunist Român și ai organizațiilor de masă, obștești și profesionale, ai oamenilor muncii din mari întreprinderi, instituții, unități agricole, personalități științifice, culturale și clericale care fac parte din Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste. A fost ales în unanimitate Biroul Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Președinte al Consiliului Național a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu. În încheierea adunării a luat cuvântul tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui expunere a fost în repetate rânduri subliniată prin ovații și aplauze puternice.

REPORTER PE TEREN

Bazil DUNĂREANU

bucurești — divertisment studentesc

Dintr-un noian de manifestări desfășurate în ultimele 15 zile la Casa de cultură a studenților bucureșteni vom puncta aici pur și simplu ce ni s-a părut mai semnificativ.

În sala de spectacole
● Gustul pentru muzică bună se formează cu muzică bună. Drept care, concertul mai bine-zis recitalul formației «Sideral» s-a bucurat de un real succes. Ceea ce nu s-ar putea spune și despre formația «Mondial»...

La Student-club
● Treisprezece manifestări dintre care remarcăm orchestra lui Rolf Albricht (de trei ori), dansurile moderne ale lui Miriam Răducanu (de două ori), orchestra lui Janchy Körössy (de patru ori).

● Teatrul de cafenea a ridicat cortina unei noi premiere: «Colonie penitenciară», adaptare după Kafka, în regia lui Dan Nicu și interpretarea (aproape ireproșabilă) a studenților Gelu Colgeag, Florin Zamfirescu, Mircea Diaconu, Andy Ștefănescu.

● Sub auspiciile Student-clubului și-a desfășurat lucrările Cenaclul literar «Atlantida» și a fost inaugurat «Pop-club»-ul. (Ce formații noi de muzică ușoară au mai apărut? Care este ultima și nemaipomenita compoziție a formației «Coral»? Ce s-a mai întâmplat cu «Beatles»? La toate acestea, și la multe alte întrebări, organizatorii și-au propus celor mai valoroase formații, interpreți și compozitori de muzică ușoară — firește, pe discuri.)

În sala de dans
● Două seri de dans (extrem de aglomerate), pe muzica formației «Mondial». Momente vesele: Nae Lăzărescu și Nucu Petrescu.

La teatrul studentesc «Podul»
● Premiera (pe care am anunțat-o la rîndul nostru pentru 10 noiembrie) n-a avut loc! Din vina funcționarului despre care am mai vorbit dar care, aflăm cu satisfacție a fost pus în imposibilitate de a mai încurca lucrurile în pod.

Repetițiile continuă. Săptămîna viitoare vom fi invitați la premieră.

Așteptăm pentru a reveni.

B. SURU

arheologie

Săpături arheologice efectuate în ultimul timp în județul Maramureș de către arheologul Radu Popa de la Institutul de arheologie al Academiei, în colaborare cu specialiștii de la Muzeul de istorie din Baia Mare, au dus la descoperirea unor importante vestigii ale trecutului.

Una din descoperiri (cea din comuna Giulești) o constituie urmele ctitoriei din secolul al XIV-lea a unei familii de cneji maramureșeni. Ctitoria — e vorba de o biserică — se afla în inima unei vechi așezări românești, care, la vremea respectivă, reprezenta centrul cnezatului Văi Mara.

În mormintele descoperite aici (peste o sută), în afară de obiecte și monede din secolele XIV-XVI, arheologii au găsit opt inele cu pecețile și blazoanele cnejilor. Aceste piese constituie mărturie de seamă din epoca de afirmare a voievodatului Țării Maramureșene.

Tot în Maramureș, pe Valea Lăpușului, s-au efectuat pentru prima dată săpături la străvechea cetate a Chioarului. În secolul al XIV-lea această cetate era stăpînită de către urmașii lui Dragoș Vodă. Specialiștii consideră că ea ar fi fost una din cele mai mari și mai frumoase cetăți me-

dievale din țară. Săpăturile vor continua în vara viitoare.

Investigațiile arheologilor întreprinse pentru descoperirea vechilor așezări maramureșene au dus și la identificarea unor sate românești care au existat cu mult înaintea anului 1300. Vatra unui astfel de sat a fost descoperită în livada cooperativei agricole de producție din Sărăsău (lingă Sighetul Marmației). Au fost scoase la lumină: locuințe (bordeie), ceramică, obiecte casnice și unelte, toate aparținînd culturii materiale românești din secolele XI-XIII, specifice nordului Transilvaniei. Un alt sat, dispărut de mult, a fost identificat pe Valea Ronișoarei, tot lingă Sighetul Marmației. Locuințele și obiectele descoperite, dovedesc, la fel ca la Sărăsău, prezența aici, la începutul mileniului nostru, a unei populații românești stabile, cu o activitate economică și culturală diversificată.

F. URSEANU

luna și vaporul

De curînd, la Șantierul naval din Oltenița a fost lansată la apă o nouă motonavă fluvială de 5 000 tone — a șaptea în decurs de opt luni. O altă motonavă se află în construcție.

Evenimentul ne-a prilejuit o vizită și o convorbire cu directorul șantierului naval — ing. Ion V. Cristea.

— Principala noastră activitate — ne informează interlocutorul nostru — este îndreptată către reducerea timpului de fabricație a motonavelor cu 30 la sută. În felul acesta, o motonavă de 5 000 tone este realizată, în întregime, în patru luni și jumătate în loc de șapte luni, cît a durat construirea prototipului. Ca urmare, în cursul acestui an am putut livra cîte o motonavă în fiecare lună.

Motonava pe care o construim este un tip de vas cu echipament și construcție modernă, înzestrat cu cîte două motoare de 900 CP și are peste 150 metri lungime.

În afară de motonave, a căror fabricație va continua și în '69, se lucrează la construirea a patru nave fluviale de pasageri, comandate de NAVROM. Fiecare din ele cu o capacitate de 300 locuri. Atunci cînd vor fi gata, aceste vase vor fi afectate curselor pe Dunăre.

Și acum un scurt bilanț: în aproape 20 de ani de activitate, în care s-a dezvoltat continuu, Șantierul naval-Oltenița a trimis pe fluviile și mările lumii nu mai puțin de 500 de vase, mari și mici, de cea mai variată gamă; motonave de 2 000 de tone, vase fluviale de pasageri («Oltenița», «Carpați»), spărgătoare de gheață, remorchere etc. Iar acum motonave de 5 000 tone. Una pe lună...

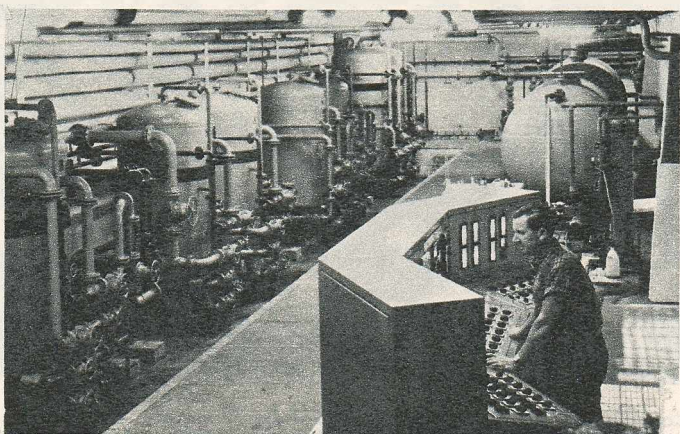
actualitatea

INSTANTANEE

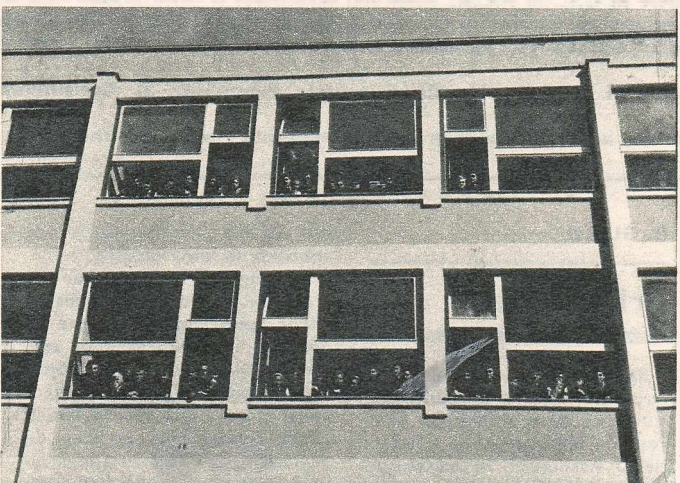
Și în acest an artiștii plastici ne vor oferi felicitări pentru Anul nou — adevărate și originale lucrări de artă în miniatură, în care predomină teme din folclor redade într-o manieră stilizată. Iată-o pe Maria Constantin și una din felicitările colecției sale (foto: A. Rosenthal).

Recent, la uzinele «Tractorul» din Brașov a intrat în funcțiune o nouă secție de tratament termic și acoperiri galvanice, care va contribui substanțial la îmbunătățirea procesului tehnologic (foto: M. Postelnicu).

Un întreg colectiv scos la geamuri și fotografiat pe ideea «zimbiți, vă rog!». În fond au și de ce: zimbesc de la ferestrele noii școli inaugurate în cartierul Gheorghieni din Cluj (foto: A. Radu).

Toamna și Idila surprinse pe malul lacului Herăstrău (foto: Gh. Vintilă).

SPORT

explicația...

Maratonul fotbalului nostru — campionatul Diviziei A — s-a apropiat, iată, de finalul de toamnă: duminică 1 decembrie se consumă ultimul act al stagiunii.

Desigur, turul e doar o primă parte dintr-un întreg și e prematur să se tragă, acum, mai cu seamă că mai e de jucat o etapă, concluzii cu caracter definitiv. La primăvară s-ar putea foarte bine ca ordinea în clasament să fie alta, iar în ceea ce privește campionul — raportat la eşalonarea prezentă a echipelor — să ne pomenim cu unele surprize. Deocamdată însă echipele care și disputau în mod curent primul loc: Steaua și Dinamo n-au în clasament un loc corespunzător. Cine e în frunte? Echipa textiliștilor arădeni — aceeași care abia și-a tras sufletul în campionatul trecut, scăpând ca prin urechile acului de retrogradare. Întrebarea care se impune e deci următoarea: a urcat valoric U.T.A. atât de mult într-un singur sezon încât să i se cuvină locul, pentru că ar fi cea mai bună, sau mai curînd, au coborât abonatele cunoscute la cucerirea titlului? Rezultatele etapelor consumate — consecință a unor comportări deficitare a celor două formații bucureștene — răspund singure și precis. Sîntem, așadar, în fața unei răsturnări a monopolului cunoscut pe care-l au, de ani de zile, Steaua și Dinamo la cîștigarea titlului de campioană — în fața unei nivelări, da, dar a unei nivelări în jos — pentru că n-o să ne convingă nimeni că U.T.A. a ajuns, peste noapte, o echipă mare. E numai o echipă ambițioasă, inimoasă, care, probabil, se va fi minunînd ea însăși de locul unde se găsește. Totuși — chiar în conjunctura amintită — poziția ei în clasament e, la urma urmei, o performanță merituosă și nu ne sflim s-o însemnăm ca atare. Cum meritorie e și isprava studenților craioveni și ei avantați de aceeași conjunctură de care au știut să profite. N-ar fi chiar exclus ca ei să facă, finalmente, o rocadă cu echipa arădeană.

Rapidul — fără Ionescu, fără Dumitriu II și fără Dan — nu putea, inițial, să aspire la mai mult și va mai avea de furcă, în primăvară, ca să se pună mai bine la adăpost de neplăceri și mai mari.

Progresul e la locul său, acolo, în pluton, la adăpost, se pare, de grijile și emoțiile ce le-a avut nu mai departe decît chiar în trecuta ediție.

Am remarcat la început că bilanțul definitiv care se poate face după ultima etapă e numai o parte dintr-un întreg și că orice pronosticuri privind campionul sînt destul de riscante. În coada clasamentului însă, lucrurile ni se par — chiar de pe acum — mai limpezi și prognozele mai ușor de formulat. Cele

două promovate: Crișul și Vagonul par cele mai indicate să ne arate, finalmente, că au făcut doar o simplă escapadă, o vacanță plăcută dacă vrei, de un an, în prima categorie și că locul lor e totuși în Divizia B. Chiar în fruntea ei, poate, dar acolo!

C. GRIG

P.S.

Astăzi la București, reprezentativa națională are prilejul să se revanșeze de acel neverosimil 1—7 de la Zürich și să ia, astfel, un acconto moral atît de necesar pentru jocul retur. Ii dorim succes.

F 03

GHEORGHE CIOCILDEA economist principal al Direcției comerciale municipale din Piatra Neamț

— Ce mărfuri lipsesc, la această oră, de pe piața Pietrei Neamțului?

— La mărfuri alimentare, în principal, măsline, scrumbii și lămii.

— Banane aveți?

— Nu, s-au terminat.

— Ați avut suficiente?

— 27 de tone. Noi am crezut

că-s prea multe dar pînă la sfîrșit...au fost prea puține. Mai avem nevoie. Și acum, la textile: țesături groase din bumbac. Marochinării: poșete. Metalchimice

articole din faianță, porțelan și sticlărie, servicii complete și pie se disparate, articole emailate

pentru bucătărie (toate sortimentele). Mai notați detergenți

Ținem să subliniem grava rămî-nere în urmă la livrările de materiale de construcție: chereste, ciment, azbociment, cără

mizi, tablă galvanizată și neagră

— Ați luat legătura cu cei care nu v-au livrat produsele de care aveți nevoie?

— De nenumerate ori.

— Și?

— Poate că acum, o dată cu publicarea acestei discuții...

Lt. col. NICOLAE VÎRJAN șeful Inspectoratului de miliție a municipiului Brașov

— În ultima săptămînă ați avut probleme legate de minori?

— Nu. Nu numai în ultima săptămînă, ci nici în ultima lună n-am mai avut probleme — nici grave, nici mai puțin grave.

— Se poate considera un succes?

— Da, dar nu numai al miliției. Ci și al U.T.C.-ului, școlii și familiei, ale căror acțiuni s-au dovedit eficiente. Activitățile noastre, în cadrul unui plan de

prevenire, fiind coordonate, rezultatele pozitive n-au întîrziat să apară.

— La ce plan de prevenire vă referiți?

— Noi considerăm, teoretic vorbind, ca elemente susceptibile să apuce pe un drum greșit pe toți aceia care învață prost, chiu

lesc de la școală și frecventează localuri și baruri. Tocmai către ei ne îndreptăm atenția și tot

F

Prezentarea
grafică:
Vasile
OLAC

COPERTA NOASTRĂ

Portret de fată.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

cei însărcinați cu educația copiilor intră în alarmă.

*

Intenționam să publicăm aici o discuție cu tovarășul Mayer, vicepreședintele Consiliului județean provizoriu-Tișișoara, pentru a afla noutăți privind stadiul actual al construcțiilor de locuințe diversificate. Apelurile telefonice repetate n-au reușit să-l așezească pe tovarășul vicepreședinte. Ceea ce ni se pare însă iudat e că n-a răspuns apelului nostru insistent nici directorul Direcției tehnice. Am sunat și... — Nu-i aici... N-am pregătit atele...

Care o fi cauza?
Regretăm, dar pentru moment nu ne putem informa cititorii...

F 07

ISRAEL BARZILAI, ministrul sănătății din Israel

— Care a fost scopul vizitei dumneavoastră în România?

— Am purtat convorbiri cu privire la colaborarea țărilor noastre în domeniul ocrotirii sănătății. În același timp am avut prilejul să văd o serie de unități sanare și de cercetare, stațiuni balneoclimaterice și turistice, întreprinderi etc. Trebuie să arăt că m-am mai fost în România cu două decenii în urmă. Sint plăcut impresionat de succesele pe care le-ați obținut în acest timp.

— Cu ce rezultate s-a soldat vizita dumneavoastră?

— Am constatat în primul rând multe probleme și rezolvări în domeniul medical sint comune țărilor noastre. În al doilea rând,

am găsit că în unele sectoare există moduri diferite de abordare a problemelor. Aici este loc pentru efectuarea unor schimburi de păreri utile. În ce privește convorbirile, ele au fost animate de înțelegere reciprocă, găsindu-se posibilitatea efectuării unor schimburi bilaterale de informații, experiențe și specialiști. Cele două ministere vor stabili totodată domenii concrete pentru specializarea de cadre, forme de cooperare etc., toate având ca scop întărirea și adâncirea colaborării dintre medicina românească și cea din Israel. În încheiere, vreau să-mi exprim mulțumirile pentru cordiala găzduire de care m-am bucurat în România. Duc de aici impresii adânci și plăcute. Urez poporului român prosperitate și progres în toate domeniile.

K.T. STEIGER, vicepreședintele Federației internaționale farmaceutice

— Ce credeți despre profesiunea de farmacist?

— Până nu demult farmaciștii erau distribuitori și producători simpli de produse medicamentoase. De cîtva timp, profilul lor s-a modificat. Ei devin din ce în ce mai mult sfătuitoarii medicilor și, pentru aceasta, trebuie să aibă cunoștințe complexe de specialitate, să fie serios documentați asupra efectelor medicamentelor. În România am constatat cu plăcere această tendință, care este mai vizibilă decît în multe alte țări. Există o colaborare foarte strînsă între cercetători, farmaciști și clinicieni. Ei experimentează în strînsă legătură, cu atenție, noile produse care urmează a se introduce în circulație. Îmi sint, de altfel, cunoscute o serie de lucrări în acest domeniu de o mare valoare științifică, ale profesorului I. Stoia.

— Există posibilitatea unei colaborări mai largi între farmaciști pe plan mondial?

— Firește. Consider că este important de a avea schimburi frecvente de profesori și studenți, de publicații și lucrări de specialitate. La București am găsit biblioteci care conțin o bogată și foarte valoroasă literatură care, fără îndoială, ar fi utilă în alte țări. De asemenea, românii au un impresionant număr de cercetări extrem de interesante pe care Federația internațională farmaceutică dorește să le achiziționeze. În aceeași ordine de idei doresc să adaug că Biroul federației noastre se va întruni la București anul viitor și consider că acest prilej va fi folosit pentru dezvoltarea colaborării mondiale pe plan farmaceutic.

GLOSSA

Am citit în presă o observație privind faptul că — spre deosebire de directorii de fabrici, președinții de cooperative, inginerii de la I.A.L., șefii depozitelor de cartofi și fotbaliiștii eliminați pe trei etape pentru îmbrîncirea arbitrilor de tușe, care răspund criticilor din ziare oarecum prompt și în orice caz iscălit — o seamă de miniștri evită în asemenea împrejurări semnătura proprie, comunicîndu-și opinia prin intermediul indescifrabil al formulor tip «cabinetul ministrului», «director al secretariatului» sau «p.c.-ul». Meditînd pe marginea fenomenului s-ar putea trage concluzia că toată lumea răspunde, cu excepția responsabililor.

Ioșef Bachman, tînărul care organizase la 11 aprilie, fără succes, un atentat împotriva militantului revoluționar Rudi Dutschke, a încercat (pentru a doua oară) să se sinucidă, înghițînd de data aceasta un cuțit. Doar-doar... Inutil însă, medicii l-au salvat.

...Ce-i cu băiatul ăsta? Nimic nu-i reușește în viață: nici să omoare, nici să se omoare.

Candidat la vicepreședinția Statelor Unite pe lista lui Wallace și «dur între duri, generalul Curtiss Lemay remarcă într-o carte, de curînd, acele elemente care demască bomba atomică, o privesc cu antipatie și cer scoaterea ei de sub lege». «Dar oamenii trebuie să admită — pledează autorul — că e mai bine să mori de pe urma unei arme nucleare, decît ca urmare

a unei împunsături de cuțit ruginit în junglă». Iată o frază care maschează o etapă nouă în istoria condiției umane.

Pînă mai deunăzi, individul modern avea de ales — hamletian — între viață și moarte. Generalii din categoria lui Lemay sint decîși să lichideze unul din termenii alternativei lăsîndu-se numai posibilitatea de a alege între moarte și moarte. Pînă mai deunăzi întrebarea noastră cea mai chinătoare era cum să trăim? De la Lemay și alți generali încoace, întrebarea fundamentală este: cum să murim?

AL. MIRODAN

FOILETOANE

zîmbetele „nufărului“

În cartierul Drumul Taberei s-a deschis, spre sfîrșitul anului 1967, spălătoria «Nufărul», o unitate de mare interes pentru deservirea populației: construcție nouă, modernă, cu utilaje în cea mai mare măsură automatizate, un personal deservent îmbrăcat în halate scilpitoare, arborînd zîmbete îndatoritoare și emînd cele mai amabile cuvinte în fața clienței care, în trei zile, conform anunșurilor afișate foarte la vedere, primește înapoi rufăria depusă, curată ca o floare de nufăr. Ba, cel grăbit, vine și introduce singur rufe într-un soi de agregat care execută automat spălătul, uscătul și călcatul. Fericitul așteaptă, își ia lucrurile, plătește și pleacă acasă. În cele două ore de așteptare, zîmbetele binevoitoare ale personalului înșoșesc explicațiile — cerute sau nu — cu privire la ce se petrece în interiorul agregatului și, uite așa, timpul trece pe nesimțite.

«Nufărului» de aici i s-a dus

vestea. Așa a ajuns și arhitectul A.C. (din str. Bistra nr. 12) aici cu patru cămăși. A fost primit cu zîmbete. I s-au luat rufe și a fost invitat să revină peste trei zile cînd, cu o porție dublă de amabilitate și zîmbete, a fost rugat să revină peste alte trei zile. Figura s-a repetat de vreo patru-cinci ori, cu tot atîtea zîmbete.

Pînă cînd, într-o bună zi, cămășile erau gata — curate lacrimă; trei însă — a patra se rătăcise. Zîmbetele l-au poftit, pline de curtoazie și amabilitate, să și-o descopere singur între circa alte o sută gata spălate, dar rătăcite și ele, bietele! A.C. a încercat să se «autoservească» căutînd zădărnîc în maldărul de cămăși abandonate; apoi și-a chemat telefonic în ajutor și soția. În cele din urmă, cu forțe unite, au reușit să-i dea de urmă. Și a hotărît să nu mai calce niciodată pe la «Nufărul», întrebîndu-se cine va intenta un automat care să spele sistemele acestea incalificabile!

Mircea NOVAC

pilule

La Facultatea de limbă și literatură română din București s-au luat măsuri pentru multiplicarea cursurilor necesare studenților de la fără frecvență. Ce-ar fi dacă la toate facultățile din țară s-ar face la fel? Nu e o propunere, ci o necesitate!

Vizavi de Casa centrală a armatei se repară de un an un magazin de confecții și o galanterie, mai jos, cinematografele «Bulevard» și «Festival», ca și Farmacia nr. 1 sint în reparație de la începutul verii. Acum se renovează și «Lacto-Bulevard», și imobilul de lângă restaurantul «Cișmigiu». Se mai renovează pe Lipscani, pe Calea Victoriei și în multe alte locuri. Că se repară bine, că se renovează iarăși bine, dar parcă prea multe se dreg și categoric prea mult se tărăgănează terminarea lucrărilor.

M.M.M.

CITIȚI ÎN NUMĂRUL VIITOR

- Actul unirii Transilvaniei cu România, în documente și imagini inedite.
- Prin Florența cu aparatul fotografic.
- Cum să vă îmbrăcați pentru revelion? Nu vă faceți probleme. Procurați-vă din timp numărul viitor al revistei noastre.
- Postul conducător al celei mai temute rețele de spionaj din ultimul război mondial se destăinuiește unui gazetar român în serialul «Rote Kapelle».
- Casa «Rank» în imagini color.

MOMENTE ÎNTR-UN MUZEU:

AICI, DE ATÎTEA MILENII..

de Cornel BOZBICI

O plimbare printr-un muzeu ca cel de la Alba Iulia e o lungă și emoționantă călătorie în istorie. Regăsim strămoșii, pe acei bătrâni neînfricați și înțelepți, care ne-au lăsat drept moștenire, peste timpuri, nu numai limba, ci și uneltele lor, vasele de pământ în care cinau în ceasuri vespérale, zeii cărora le jertfeau teama și credința, cerceii de bronz sau de aur de Transilvania, puțin mai deschis la culoare ca celălalt aur de-aiurea, armele lor care au mușcat de-atîtea ori carnea dușmanilor. Pământul le-a acoperit, iarba le-a ascuns, ploile mileniilor le-au udat, dar toate aceste mărturii care au rezistat timpurilor nemiloase sînt martori indubitabili ai unei neîntrerupte continuități, ai unei civilizații unitare, uimitor de unitare, pentru că asemenea vase, unelte, armie sau obiecte de podoabă sînt asemănătoare și chiar identice cu cele scoase la lumină de arheologi în Moldova, Dobrogea, Muntenia sau Oltenia.

Sîntem aici de milenii, ne spun aceste simple obiecte. Încă înainte ca roata olarului să se fi născut din inteligența aceluia mare anonim. Mărturie sînt vasele de lut cenușiu, lucrate cu mîna, pe care meșterul însetat de frumos a imaginat spirale și forme geometrice policrome și le-a învăluit cu luciul angobei. Sîntem aici de la începuturile civilizației, înainte ca moara să fi fost descoperită, cînd boabele cerealelor erau prefăcute în făină în rîșnițe primitive. Sîntem aici din timpuri imemorabile, și cînd Pompeius Trogus, sau Dio Cassius, sau Strabo, sau Herodot vorbesc în istoriile lor scrise despre noi, unitatea etnică pe meleagurile noastre era de necontestat. Burebista i-a dat o semnificație politică prin unificarea tuturor ținuturilor locuite de daco-geți; Decebal, marea istorică. Cucerirea romană a Daciei a perpetuat această unitate, și a fost de fapt fermentul etnogenezei românești. S-a născut o spiritualitate care va dăinui fără întrerupere peste veacuri. Martori sînt și minunatele exponate ale muzeului din Alba Iulia.

1 NOIEMBRIE 1599

Timpul a fost neîndurător cu vechile așezări și cetăți voievodale. A dus o dată cu el în eternitate strălucirea lor, ca și sufletul acelor oameni de demult. Pământul le-a rămas în schimb credincios. A păstrat în marele muzeu al naturii memoria și imaginea lor. O mărturie mai mult pe lingă cele scrise de înțelepții veacurilor în cronici, care vorbesc de nenumăratele cotropiri, războaie și jafuri la care a fost supus pământul românesc. Cît de mult poate să ne spună o singură pagină ca cea din Cronica pictată de la Viena sau din „Anonymus“ Litere drepte, scrise cu grija unui artist; cuvinte latine... Isoade venite dinspre apus străbat cîmpiile și munții ca să afle

Alba Iulia: 1 decembrie 1918: poporul a venit în haine de sărbătoare, cu drapele tricolore românești să consfințească marele act al unirii Transilvaniei cu România.

espre oștile de apărare, despre felul oamenilor, dar mai ales despre bogățiile țării. «Auzind Tuhutum de unătatea acestei țări, și-a trimis soli la ducele Arpad (cărui vasal era) pentru a-i da voie să se ducă dincolo de păduri să lupte împotriva lui Gelu»... «În lupta împotriva cotropitorilor străini — scrie eminentul istoric cad. C. Daicoviciu — forțele poporului român au fost abite de fărîmîțarea teritorială generată de dezvoltarea relațiilor feudale. Sute de ani românii au trăit împărțiți în formațiuni statale deosebite, ceea ce a lesnit subjugarea străină, a frînat dezvoltarea economică și socială și însuși procesul de încheiere națiunii române; la rîndul ei, dominația străină acționat ca un factor de menținere a acestei scindări teritoriale, s-a opus procesului de reunificare statală. ar nici vitregia împrejurărilor, nici străduințele apînirilor străine n-au izbutit să înăbuse aspirațiile pentru unirea într-un stat național a poporului român».

Alba Iulia va fi martora uneia din aceste aspirații realizate doar pentru puțină vreme. Veacul al XVI-lea îi trăia ultimele zile zbuciumate. «Într-aceea, Mihai odă, ridicîndu-și tabăra de la Sibiu, înaintă cu oștile spre Alba Iulia»... Facsimile, documente și pagini vorbesc în muzeul de aici despre luni și zile de anulul 1599 și despre acel 1 noiembrie al secolului XVI, cînd Mihai Viteazul, după înfrîngerea lui Andrei Băneșu la Șelimbăr, își face triumfal intrarea în stătea Albei. «Intrarea s-a făcut prin poarta Sf. Gheorghe — narează Bălcescu. De la această poartă s-a mers la palatul domnesc, sta înșirați ostașii de ambele părți ale uliței în mai multe rînduri, în dosul cărora erau îngrămădise mii de mii de popor... Înainte venea episcopul și clerul său, isnafurile (corporațiile) orașului, apoi o bandă de muzică... În urma acestei procesiuni, venea Mihai, călare pe un măreț cal alb. El era însoțit de o mare armată de cavalerie și de o mare armată de infanterie cu mare eleganță încungiura calul

domnului... Mihai purta pe cap un calpac unguresc împodobit cu o egretă neagră de pene de erodiu legate cu o copcă de aur; o manta lungă albă de mătase țesută cu fir, avînd pe de lături țesuți vulturi de fir; tunică albă de aceeași materie; lungi ciorapi de mătase albă, garnisiți cu petre scumpe și botine de saftian galben; de brîu atîrna o pală de Taban împodobită cu aur și rubine... Astfel, în mijlocul concertului trîmbișilor, tobelor și altor instrumente, la sunetul clopotelor și vuietului tunurilor, la care se adăugau strigările de bucurie ale poporului intră Mihai în capitala Ardealului și trage la palatul domnesc»... Apoi, în primăvara celui alt început de veac, Mihai devine domn al Moldovei, fiind astfel stăpînitor peste cete trei țări românești. Act care va rămîne peste secole drept simbol al unității naționale.

ȘI NU NUMAI CUVINTELE...

Privesc portretul acelu bătrîn înțelept Nicolaus Olahus (1493-1568), filozof, istoric și poet, născut în Sibiu, a cărui viață se trăgea din neamul Drăculeștilor, și cuvintele lui se desprind din cronică: «Limba moldovenilor și a valahilor a fost cîndva romană, că ei sînt coloni de romani». El va fi primul scriitor român care va vorbi despre unitatea românilor. Privesc originalul Noului testament de la Bălgrad (1648) al lui Simion Ștefan. Carte bătrînă care cuprinde gîndurile și convingerile venerabilului mitropolit al Transilvaniei: «Bine știm că cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sînt buni cîrîi umblă în toate țările, așa și cuvintele acelea sînt bune carele le înțeleg toți. Noi drept aceea ne-am silit den cît am putut, să izvodim așa cum să înțelegă toți, iar să (dacă) nu vor înțelegă toți nu-i de vina noastră, ce-i de vina celui ce-au răsfiret

rumânii printr-alte țări...» Unificarea limbii române era o necesitate tot atît de arzătoare ca aceea a unității naționale. Se accentua mișcarea culturală pentru afirmarea latinității și unității tuturor valahilor din spațiul carpato-dunărean. O întreprindere titanică în acea vreme, cînd pentru cărți — scumpe și rare — se plătesc munți sau galbeni de aur și se consemnează în diate alături de alte bunuri de preț.

Cărțile tipărite circulă dintr-o provincie românească în alta, schimb cultural firesc, pentru că niciodată românii n-au trăit într-o izolare regională, în ciuda fărîmîțării țării. Chiar și efortul de traducere și tipărire a cărților e unanim. Meșterul tipograf Macarie din Țara Românească își aducea hîrtia de la Sibiu, pe cînd literele și ornamentele erau sculptate în lemn aici. Diaconul Coresi tipărește cărțile sale cînd la Tîrgoviște (ca de exemplu acel Triod-Pentecostar din porunca lui Pătrașcu cel Bun), cînd la Brașov. Sau putem aminti și un exemplu mai îndepărtat, pe cel al lui Filip Pictor, cel care a imprimat la Sibiu, în 1544, Catehismul românesc, care nu era altul decît Filip Moldoveanu, tipograf în slujba Sibiului și adesea însărcinat de sibiieni cu relațiile pe care le avea județul cu Țara Românească.

Exponatele de la Alba Iulia ne vorbesc de largă arie de circulație a scrierilor populare, a primelor traduceri, a diferitelor cărți. Copiate și răspîndite dintr-o provincie în alta, acestea au contribuit la întărirea unității culturale a poporului român. O acțiune care durează de-a lungul secolelor. Cărturarii trec dintr-un principat în altul, la fel ca și cărțile și manuscrisele, la fel ca și ideile și meșterii; ca acel Teodor Corbea care își începe activitatea culturală în Transilvania și și-o continuă în Țara Românească,

(Continuare în pag. 8)

AICI DE ATÎTEA MILENII...

sau Vasile Sturza Moldoveanu, dascăl, zugrav și copist care străbate Transilvania învățând copiii slova românească după cum diacul Toader din Feldru își desfășoară activitatea în Moldova.

Vorbele zboară, dar scrisul rămâne. Dicționarul lafin trebuie completat: mai rămân și imaginile. Vechile gravuri sînt adeseori imagini zguduitoare ale unor momente istorice, ca cel din 1784, an al marii răscoale populare de sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan.

ÎN LUPTĂ COMUNĂ

E un fapt de necontestat că în anii cei mai fierbinți, de-a lungul secolelor, românii, maghiarii, germanii și alte naționalități s-au aflat în Transilvania împreună pe baricadele care asaltau împilarea și nedreptatea socială. 37 de ani din secolul al XV-lea răscoalele țărănilor au zguduit feudalismul. Clopotele chemau la răscoală pe români, pe unguri, și Bobilna va fi primul simbol al acestei frățietăți naționale, încheiată atît de zguduitor cu jertfele «stegarilor obștii ungarilor și românilor» ca Ion Iacob din Cluj, Paul Nagy, Nicolae Valkai din Huedin sau Mihai Românul din Florești. Apoi, aproape cu o sută de ani mai tîrziu, adunați într-o tabără, în lumina amurgului, iobagii români și maghiari au ascultat cuvintele atît de pline de adevăr ale lui Doja: «Domnii... au grijă de un singur lucru, să strălucească în mijlocul mizeriei voastre, să se îngrășe din rodul muncii voastre trudite, să se îndoape la banchetele copioase...» Era o altă etapă de luptă comună, sfîrșită atît de tragic la Timișoara printr-o încoronare pe rug. Cronici, documente și stampe, demonstrează continuitatea acestei lupte comune. Și iată un alt moment. 1848. Bălcescu a militat consecvent pentru încheierea unei alianțe revoluționare româno-maghiare. «Frați români — scria Bolliac în gazeta «Espatriatul» de la Brașov — pătrundeți-vă o dată de acest adevăr: astăzi nu sînt luptele între cutare și cutare nație, între cutare și cutare împărat; astăzi este o singură luptă în toată Europa. Este lupta între libertate și tiranie, între popoare și dinastie». Minți luminate au subliniat adeseori necesitatea luptei comune împotriva împilării și absolutismului. Comandantul de brigadă Simonffy Jozsef îi scria lui Avram Iancu la 21 iunie 1849: «Românii și ungurii au neapărată trebuință de cea mai strînsă frăție... Cine seamănă dușmănie, ură și produce vărsare de sînge între aceste două națiuni surori, este trădător al propriei națiuni». Iar Iancu îi răspundea printre altele: «Firea ne-a așezat într-o patrie ca împreună să asudăm cultivînd-o, împreună să gustăm dulceața fructelor ei». Sau Ecaterina Varga care «înfruntînd tot răul», și-a dăruit viața pentru apărarea citorva șate de moși. Aspirațiile comune îi determină pe țărani români din circumscripția Caraș să-l aleagă pe Mocsáy Lajos în parlamentul maghiar, unde el se va pronunța pentru rezolvarea echitabilă a problemelor naționale.

UN VIS ÎMPLINIT...

O mare importanță pentru dezvoltarea societății românești a avut constituirea statelor feudale de sine stătătoare: Moldova, Țara Românească, Transilvania.

Unificarea statală întreprinsă de Mihai Viteazul a dăinuit prin veacuri în memoria poporului și a ținut aprinsă mereu năzuința pentru unire și eliberare națională. Ca o flacără a luminat noaptea împilărilor «Supplex libellus Valachorum», cea dovadă perenă, bazată pe argumente istorice, demografice, fiscale, despre populația română din Transilvania, cea mai veche și cea mai numeroasă. Manuscrisul original ne vorbește acum, aici la Alba Iulia, peste vreme. La fel ca și chipurile revoluționarilor despre anul 1848 sau numeroasele documente despre prima mare biruință a poporului român pentru făurirea statului național unitar: Unirea Țării Românești și a Moldovei consfințită la 24 ianuarie 1859, moment istoric crucial în viața poporului român. Apoi războiul de independență din 1877, moment important în procesul de făurire a statului român liber și independent a consolidat poziția internațională a României. Documentele atestă participarea multor transilvăneni înrolați în armata română. Se luptau pentru aceleași pămînturi și pentru același ideal... Și din nou un secol se încheie tragic pentru românii transilvăneni: Memorandumul (1892). Un act de protest și emancipare împotriva politicii intolerante și a abuzurilor autorităților. Un proces de trădare și memorandiștii sînt condamnați la închisoare (1894). Se sfîrșiseră iluziile legalității...

Noul secol s-a dovedit a fi neîndurător cu imperiile.

Împletirea luptelor sociale cu mișcarea de eliberare națională a grăbit dezintegrarea imperiului habsburgic și constituirea unor state de sine stătătoare în această parte a Europei. La 8 iulie 1914 Franz Iosef declară: «Am meditat totul, am judecat totul, am hotărît...» Începea primul război mondial, imperiile se prăbușeau la asaltul popoarelor. Mare Revoluție Socialistă din Octombrie a dat o puternică lovitură întregului sistem mondial imperialist și deschis era revoluțiilor proletare.

În octombrie 1918 s-a constituit Consiliul Național Român Central (din care făceau parte 6 reprezentanți ai Partidului Național și 6 reprezentanți ai Partidului Socialist) sub conducerea căruia s-au desfășurat toate activitățile pentru pregătirea unirii. Factori hotărîtor care a dus la realizarea unirii Transilvaniei cu România a fost lupta activă a muncitorilor, țărănilor și cărturarilor.

Din numeroase documente și fotografii se poate reconstitui acea zi istorică de întîi decembrie acum 50 de ani, care a avut un caracter plebiscitar constituant. Era o dimineață de iarnă. Trenuri revărsaseră în gara Bălgradului noian de popor ven

Delegația de țărani la Viena, cu prilejul Memorandumului.

Voluntari români în Italia. În fotografie se pot vedea Nicolae Titulescu și Vasile Lucaci.

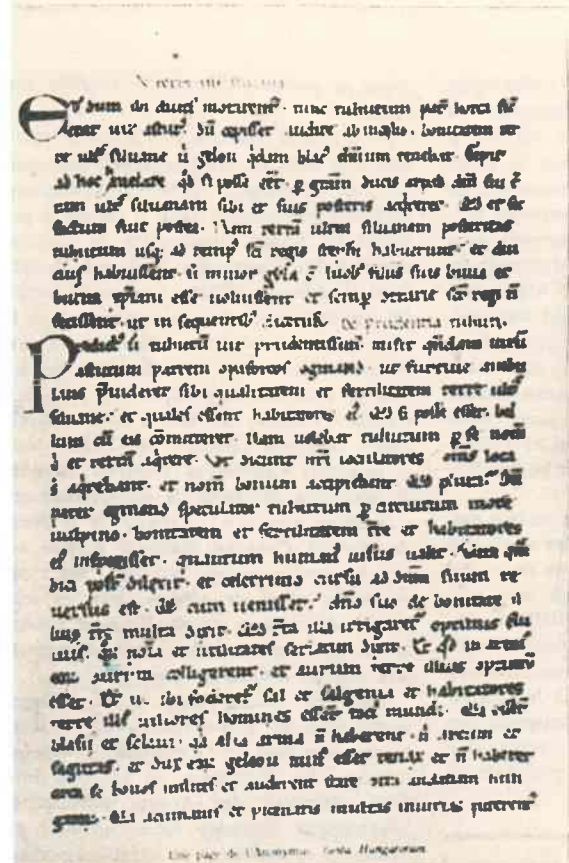

din 80 de orașe și 5 000 de sate. Șoselele erau împes-
trișate de căruțe, călăreți și pietoni, grupuri, care se
îndreptau spre vechea capitală a lui Mihai Viteazul
cu drapelul tricolor și drapelul roșii. Ziarul «Alba
Iulia» apare cu un număr ocazional în care salută
delegații. Clopotele orașului bat triumfal. Dar lo-
calul casinei militare s-a dovedit foarte neîncăpător
pentru cei peste 100 000 de oameni îmbrăcați de
sărbătoare. Ea a adăpostit cu mare greutate doar pe
cei 1 228 de delegați oficiali. Lucian Blaga, parti-
cipant la Adunarea Națională de la Alba Iulia, face
armătoarea descriere: „La Alba Iulia nu mi-am putut
face loc în sala Adunării... Am renunțat cu o strin-
gere de inimă și mă consolam cu speranța că voi afla
de la fratele meu cuvânt despre toate. Aveam în
schimb avantajul de a putea colinda din loc în loc,
oată ziua, pe cîmpul unde se aduna poporul. Era
o roire de necrezut. Pe cîmp se înălțau ici-colo tri-
bunele de unde oratorii vorbeau nației. Pe vremea
aceia nu erau microfoane, încît oratorii, cu glas prea
nec pentru atîta lume, treceau pentru multiplicarea
vocii de la o tribună la alta. În ziua aceea am cu-

noscut ce înseamnă entuziasmul național, sincer,
spontan, irezistibil, organic, masiv... Seara, în timp
ce ne întorceam cu aceeași trăsură la Sebeș, atît eu
cît și fratele meu ne simțeam purtați de conștiința că
«pusesem temeiurile unui alt Timp»...»
Adunarea este deschisă de către președintele Con-
siliului Național Român, Ștefan Cicio Pop, după
care ia cuvîntul Vasile Goldiș, care talmăcește sensul
acestei adunări: «...Să jurăm credință de aici înainte
numai națiunii române dar tot atunci să jurăm
credință și civilizațiunii umane. Cîtă vreme vom
păstra aceste credințe neamul nostru va trăi, se va
întări și fericiti vor fi urmașii noștri pînă la sfîrșitul
veacurilor...» Proclamația unirii va fi apoi aprobată
cu entuziasm de mulțimile adunate pe Cîmpul lui
Horea. Unirea Transilvaniei cu România, visul
milenar al tuturor românilor, se împlinise. Era opera
întregului popor, piatră de temelie în istoria patriei
noastre, act care a creat cadrul statal al dezvoltării
României moderne.

...Despre toate acestea povestește cu emoție Muzeul
Unirii de la Alba Iulia.

Pagină din «Anonymus» în care se vorbește despre
uptele lui Gelu cu Tuhutum.

Facsimilul numărului ocazional al ziarului «Alba
Iulia» editat cu prilejul evenimentelor de la 1 decem-
brie 1918.

carnet

de Vlaicu BĂRNA

ceva despre stilizare

M-am oprit în fața unei vitrine cu obiecte de arti-
zanat. Vitrina unui magazin nou, deschis în vecină-
tatea marilor hoteluri pentru turiștii străini și profi-
lat pe comerțul cu aceste obiecte. Vitrina, aranjată
cu grijă, luminată feeric cu tuburi de neon, își lua
ochii. Pe luciul scinteiilor al oglinzilor de cristal,
topite în apele lor, o profuziune de forme și de culori,
reprezentînd obiectele ieșite din prelucrarea lem-
nului, fierului, lutului, sticlei sau a firelor de lînă și
de in. Culori mai mult sau mai puțin țipătoare, vop-
sele, lacuri uleioase, glazuri metalice, își disputau
intensitatea în reflexele festive ale oglinzilor, sub
jeturile albastrii ale neonului.

Tabloul în sine excela printr-o insolită conjugare
de forme și culori, dar după primul moment lăsa o
ciudată impresie de bric-à-brac, de amestecătură,
pe care nici fluentă continuă a neonului, nici etala-
jul savant n-o putea salva.

De unde și de ce această impresie? Ne-am oprit
și am făcut un sumar examen al situației.

Întii și întii trebuie spus că trecerea în revistă a
exponatelor din vitrina de care vorbim ducea la
constatarea că nu aveam în față niște obiecte de
artizanat pur și simplu, opera unor meșteșugari
liberi să-și arate ce pot, folosindu-și propria fantezie.
Era vorba de etalarea unor așa-zise piese de artă
populară dar care, în marea lor majoritate, nu aveau
nimic comun cu arta populară. Excepție făceau
cîteva oale și ulcele de ceramică neagră de Margi-
nea, aduse desigur de la sursă, și niște putinele de
lemn de brad venite și ele din locurile unde meș-
teșugarii lemnului le fac din tată-n fiu, de sute și
mii de ani. Ștergarele, unele cu motive originale,
altele mai puțin, puteau primi și ele note de trecere
la un examen sumar. Dar restul? Nu e nevoie să
facem întregul bomelnic — obiect de obiect — al unei
pacotile puse sub egida artei populare românești.
Vrem să remarcăm doar faptul că responsabilii
acestei industrii au fost rău inspirați cînd au ames-
tecat oile cu caprele, atribuind artei noastre populare
niște bastarzi care n-au nici în clin, nici în mincă cu
creațiile poporului. Dacă i-am întreba ne-ar răspunde
ce ni s-a răspuns acum trei ani la un magazin cu
aceiași profil, din Constanța. «Vedeți, dumnea-
voastră ziceți că obiectele pe care le vindem noi
n-ar fi creații populare autentice, dar cred că n-aveți
dreptate. Poate că ele nu vin chiar din mîna mește-
rilor de la țară, dar sînt inspirate totuși din arta
noastră populară. Cum să vă spu, e o artă populară
stilizată, și tovarășii specialiști de la Fondul plas-
tic, care controlează...»

Simpatica responsabilă a raionului de la maga-
zinul de artizanat din Constanța își dădea toată
silința să ne lămurească pe noi și să salveze și
onoarea casei cu invocarea specialiștilor de la
Fondul plastic.

Arta populară stilizată? N-am înțeles bine ce vrea
să exprime această formulă. Dacă ea constă în
miniaturizarea unor obiecte, în alterarea propor-
țiilor la altele din aceste obiecte sau în inspirația
de a crea noi prototipuri de factură rustică, atunci
să ne ierte toți specialiștii, dar trebuie să respingem
cu vădită indignare această proliferare a surrogatelor
care vulgarizează și compromit adevărata artă popu-
lară. Și fiindcă veni vorba de stilizare, trebuie să vă
spun că, trecînd o dată prin comuna Tismana, unde
funcționa o cooperativă de țesături și alesături
românești, am cercetat cu interes ștergarele, iile,
fotele și maramele țesute din borangic, bumbac
și in de harnicele țărânci întovărite la această
muncă. Întrebînd la un moment dat de unde provine
unul din motivele cusute pe o zavelcă ce mi se părea
că seamănă cu cele de peste munte, din Hațeg,
mi s-a răspuns:

— Cusătura asta e de aici, dintr-un sat vecin,
dar e nițel «sterilizată»!

Omul care-mi dădea explicația ar fi vrut să zică
«stilizată», dar de fapt o nimerise mult mai aproape
de adevăr.

Onorați tovarășii specialiști, nu mai bateți în steril,
rămîneți la filonul pur al artei acestui popor, artă
care s-a născut fără «ideile» și fără avizul de tre-
cere al specialiștilor.

Delegația satului Galtiu la festivitățile de la Alba Iulia.

„ZILE MARI“

UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA OGLINDITĂ ÎN DOCUMENTELE VREMII

Unirea Transilvaniei cu România, înfăptuită la 1 decembrie 1918, este încununarea unui proces istoric îndelungat, expresia unei năzuințe multiseculare a poporului român. În toamna anului 1918, în condițiile dezagregării imperiului habsburgic, popoarele asuprite în cadrul acestui imperiu s-au ridicat la luptă, făurindu-și sau reintregindu-și statele naționale.

«POPOR FĂRĂ DREPTURI NU SE MAI POATE»

În acest șuvoi general lupta românilor din Transilvania pentru eliberarea de sub jugul asuprii naționale și unirea lor cu România a izbucnit cu o forță deosebită, împletindu-se cu lupta celorlalte forțe progresiste. Ea a antrenat clasa muncitoare care pe lângă unirea Transilvaniei cu România cerea încetarea imediată a războiului și încheierea păcii, ziua de muncă de 8 ore, sporirea salariilor, ieftinirea traiului și crearea unor condiții de muncă mai bune, înlocuirea guvernului reacționar existent și proclamarea republicii.

Muncitorimea română din Transilvania — scria «Adevărul», organul P.S.D. — «și-a jinit de datorință ca-n primul rînd să dea cuvîntul hotărîrii sale de a sprijini cu toate puterile acțiunea Consiliului Național Român. Sint în curgere tocmai acum nenumărate adunări populare la care muncitorimea română declară că se alătură cu trup și suflet la Consiliul Național și așteaptă ca acest Consiliu să fie la înălțimea chemării, lucrînd atît pentru dezrobirea națională a neamului românesc din Transilvania cît și pentru ridicarea la o treaptă socială mai bună a poporului muncitor român și a țărănimii române».

«...DEOPOTRIVĂ PUNÎND STĂPÎNIRE PE ÎNTREAGA RECOLTĂ...»

Țărănimea constituia în toamna anului 1918 o viguroasă forță motrice a revoluției. Lupta ei pentru pămînt, pentru înlăturarea cruntei asuprii sociale și naționale la care fusese supusă de mai bine de un mileniu era o componentă fundamentală a procesului revoluționar în curs. Minia ei s-a revărsat cu o vigoare impresionantă, căutînd

să înlătore pentru totdeauna jugul asuprii și exploatării. Iar forța și combativitatea ei revoluționară erau cu atît mai mari cu cît alături de ea se afla detașamentul puternic al clasei muncitoare. Trebuie subliniată de asemenea influența numeroșilor soldați întorși de pe front, mulți dintre ei venind din Rusia Sovietică, unde avuseseră prilejul să trăiască evenimentele legate de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

O dată înlăturate autoritățile locale, țărănimea a trecut la acțiune împotriva moșierilor și arendașilor, revendicînd pămîntul udat de veacuri cu sudoarea și sîngele ei și ridicîndu-se împotriva acelor care au întruchipat, secole de-a rîndul, asuprirea socială și națională. Țărănii atacau cu furie conacele moșierești, gospodăriile chiaburești și negustorești ori sediile unor mari firme comerciale.

În unele locuri țărănii au încercat chiar să-și rezolve singuri una din marile probleme ale existenței lor — pămîntul. În comuna Ciachi-Gîrbou, comitatul (județul) Solnoc-Dobica, un document al timpului relatează că «țărănimea exploatăată pe domeniile mari baronești și grofești a căutat în primul moment să se scuture de lanțurile robiei economice. A răsuflet mai liberă și săltînd de bucurie a început a-și realiza visul de a avea pămînt. A voit dintr-o dată să parceleze întinsele domenii și să le împartă frățește».

De remarcat că pe frontul social țărănimea ca și clasa muncitoare română au avut alături pe muncitorii și țărănii unguri, germani și de alte naționalități; ei au luptat cu toții cot la cot pentru idealul comun al înlăturării exploatării omului de către om. Astfel ziarul «Aradi Ujság» nota că «satele procedează aproape la fel și urmăresc același program... de atac asupra moșierilor și de alungare a notarilor», iar locuitorul subprefectului comitatului Cluj raporta la 5 noiembrie că țărănii încalcă proprietatea moșierească «punînd stăpînire pe întreaga recoltă a mai multor mari proprietari. Bucatele au fost pe urmă împărțite prietenește între ei».

PE CALEA ORGANIZĂRII

În cursul revoluției burghezo-democratice, paralel cu înlăturarea organelor administrative ale imperiului, au luat naștere consiliile naționale române, alături de cele maghiare, germane și sîrbești. Ele au fost

organe politice și administrative strîns legate de masele populare, în componența lor intrînd reprezentanți ai tuturor claselor și păturilor sociale: muncitori, care în multe orașe și mai ales în centrele industriale ale Transilvaniei au format și organele lor proprii (cunoscutele sfaturi muncitorești), intelectuali, țărani, exponenți ai burgheziei etc.

Prezența maselor populare a fost firește mai marcată în cadrul consiliilor naționale comunale, din care, pe lângă intelectuali, au făcut parte țărani mai înstăriți sau mai săraci. Astfel Consiliul Național Român din Chertis, comitatul Arad, era format «nu numai dintre cei săraci, nu numai dintre soldați, ci și dintre cei ce au fost acasă și au ajutat pe familiile celor duși».

O dată cu consiliile naționale au luat naștere și gărziile naționale militare sau civile formate din soldați întorși de pe front, din muncitori, țărani și intelectuali care s-au înscris de bunăvoie. Ele s-au aflat sub conducerea și îndrumarea nemijlocită a consiliilor naționale și în vîltoarea revoluționară au devenit organe de execuție a hotărîrilor luate de conducerea mișcării naționale, asigurînd totodată liniștea necesară pentru desfășurarea lucrărilor Adunării naționale de la Alba Iulia.

«CAPITALISMUL N-ARE NAȚIONALITATE»

Este de relevant faptul că deși de-a lungul anilor lupta românilor din Transilvania și a poporului român în ansamblul său pentru desăvîrșirea unității statului național s-a lovit de împotrivirea înverșunată a claselor dominante ea a găsit spirit de înțelegere în rîndurile maselor populare maghiare, germane și de alte naționalități.

Astfel, la una din întrunirile muncitorești desfășurate în acele zile muncitorul ungar Iosif Ciser declara: «Nu vă punem piedici în calea realizării unității voastre naționale... Trecutul care a prădat muncitorimea și care a pus biruri grele pe umerii noștri, politica greșită față de naționalități s-a sfîrșit... Și voi ați fost subjugați și jecmâniți, pămîntul acesta de pe care v-a alungat statul maghiar și capitalismul a fost al vostru. Dar nu poporul maghiar v-a alungat la marginea pădurii. Nu! Capitalismul v-a alungat, căci capitalismul n-are naționalitate. Naționalitatea lui este banul, puterea blestemată care deopotrivă

apasă pe muncitorul român și maghiar sa german».

Pe o poziție similară s-au situat și unele elemente radicale ale burgheziei, partizan ale ideii de progres. Astfel Lajos Varjassy prefectul comitatului Arad și cunoscut publicist cu vederi democratice, la apariția manifestului Consiliului Național Român Central adresat «Către popoarele lumii (în care se convoca Adunarea națională de la Alba Iulia), scria că acest fapt nu l-a surprins nicicum. «Și încă din două motive încă la consfătuirea prezidată de dr. Jász Oszkár (Varjassy se referă la tratativel dintre delegația condusă de Oszkár Jász și delegația Consiliului Național Român în problema dreptului de autodeterminare a Transilvaniei—n.r.) a reieșit cît se poate de clar că Consiliul Național Român s-pus pe poziția statului național român si veran. În afară de aceasta, știm cu toți cîtă amărăciune și suspiciune s-au acumulat în sufletele românilor datorită compoziției vinovate a fostului regim politic».

Cam în același timp Josef Striege participant la convorbirile de la Arad ca reprezentant al Consiliului Național German din Timișoara, în articolul intitulat «Impresii din Arad», publicat în «Temesvarer Zeitung» scria: «Nimeni n-are nevoie să se îndoiască că această Română Mare (referindu-se la unirea Transilvaniei cu România — n.r.) va lua ființă în viitor apropiat. Cine nu vrea să înțeleagă aceasta fie că nu are curajul să privească în față adevărul, ori este un analfabet din punct de vedere politic».

REZOLUȚIA CONGRESULUI NAȚIONAL GERMAN DE LA MEDIAȘ

Hotărîrea Adunării Naționale de la Alba Iulia a întrunit ulterior aprobarea și adăziunea deplină a Naționalității Germane. În rezoluția Congresului Național German de la Mediaș din 8 ianuarie 1919, se spunea «În fața acestui fapt și cu convingerea că este un eveniment mondial, poporul sas din Transilvania, întemeindu-se pe dreptul popoarelor de a hotărî asupra lor însele, proclamă unirea sa cu Regatul României și trimite poporului român salutul său frățesc și urările

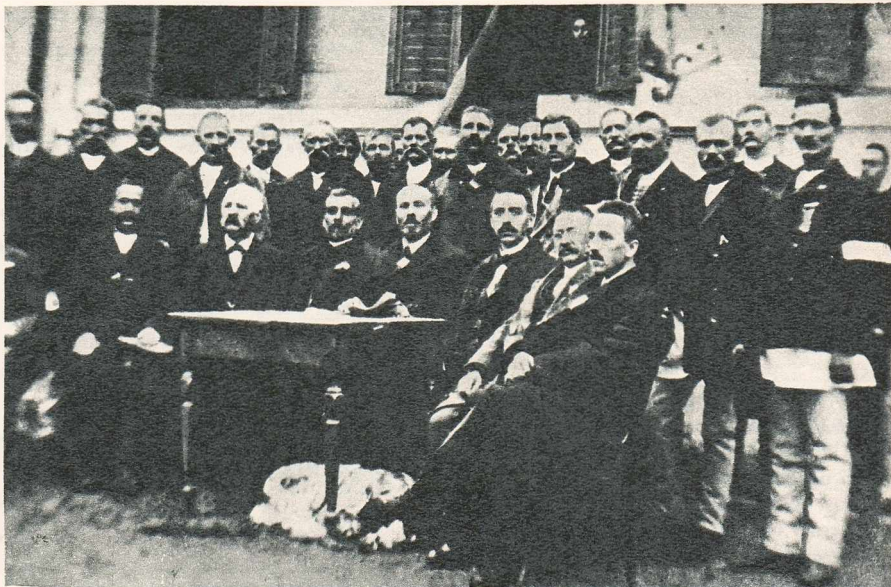
*Jurământul
Gardei Naționale Române din Agărbiciu.*

*Peș sărbătorite, înaintea atotputernicului Dumnezeu, că vom fi cu credință, neclătinți față de Sfatul Național român, pe care-l vom apăra și apăra. Vom împlini toate poruncile lui, și vom îngriji, în caz de lipsă chiar și cu arma, de viața și averea consătenilor mei, pe de orice naționalitate.
Iașa să mi ajute Dumnezeu. Amin!*

Agărbiciu la 10 Noembrie 1918.
Sfatul Național Român Local

*președinte: Vasile Bădescu
notar: Vasile Săftă
secretar: Constantin Al. Gărdă
cavaler: Ioan Bădescu
Membri ordinari:*

Jurământul (stînga) Gardei Naționale Române din Agărbiciu (dreapta). Semnătarii își exprimă grija de a veghea «la viața și averea consătenilor fie ei de orice naționalitate». Aceași idee revine de pildă și în manifestul Comitetului Național Român pentru Sibiu și împrejurime: «Fiecare, ostaș sau civil, să respecte averea, cinstea și viața altora, fie Români, fie de alt neam. ... Fiecare Român să țină cu tărie la neamul său și să nu se lase jignit în sentimentele sale naționale, dar în același timp să respecte demnitatea de om și să nu jignească sentimentele naționale ale altora ».

Căminul muncitorilor din Arad, sediul Sfatului muncitoresc în noiembrie 1918 și sediul Partidului social-democrat. Sfaturile muncitorești au apărut în toamna anului 1918 în focul mișcării revoluționare. Ele au susținut revendicări sociale proprii — ziua de lucru de 8 ore, creșterea salariilor etc. — ca și dezideratul național al unirii Transilvaniei cu România.

Fraților!

Vă aducem la cunoștință, că pe baza dreptului de liberă alegere pe care-l avem ca a' a consiliului și din simțul popular românesc Comitetul Național Central, la recomandarea aceluiași Comitetului Național Român și pe baza consiliului Solnoc-Dobâza.

Subsemnatul Birou al acestui Consiliu din localitatea Consiliului Național Românesc central vă recomandă, să înlocuiți liberă înlocuire și cu toate complexibilitățile următoare:

1. Să înlocuiți în Consiliul Național Românesc românesc din orașul nostru, ca și alții de pretutindea după împrejurările din comuna D-nostre. Consiliul să-și aibă sediul în Birou; dintr-un președinte, unul sau doi vicepreședinți și unul sau doi secretari. Despre constituirea Consiliului și alegerea Biroului să se bazeze pe acțiunea populară.

2. Consiliul central, la frunte cu Biroul său, va avea să îndepărteze toate îndrumările primite de la Comitetul Național Românesc central și de la Consiliul Național Românesc central, și să rezolve toate problemele, ce vor cădea în sfera sa de acțiune.

3. În primul rând să se impună datorită mare și urgentă, ca să se grăbească ordinea și disciplina în comuna D-nostre și de siguranța personală și a averii tuturor locuitorilor și de ordine și disciplină.

Având în vedere că vom avea pe lângă noi și pe alții care vor veni de oriunde înaintea noastră învingătoare la lume, vă recomandăm să luăm dispoziție pentru buna noastră viață.

Primiți salutul nostru frătesc!

Des, 3 Noiembrie al. n. 1918.

Consiliul Național Românesc al comitatului Solnoc-Dobâza:

Dr. Levin Măruț advocat
Dr. Ștefan Bocu advocat
Todor Vasilescu președinte gr.-cat.
Daria Dorog președinte gr.-cat.
Mihail Gărdă secretar

Motto:
Deșteaptă-te române din somnul cel de moarte.
Acum ori aici odăta croșești alta coarte.

Frați Români Maramurașani!

cu căzut lanțurile robiei de veacuri.
sosit ceasul măreț al eliberării.

O lume nouă își la astăzi ființa din ruinele trecutului și soarele dreptății a sărit biruitor pe cerul nostru.

Pătrunși și noi în toată ființa noastră, de dreptul sfânt de a ne feri singuri pe noi înșine, subsemnați în ziua de 11 Noiembrie 1918, ne-am constituit în un Sfat Național român provizor al comitatului Maramurăș, ca afiliat a Sfatului Național Român central cu sediul în Arad.

Provocăm toate comunele românești din comitatul Maramurăș, să aleagă și mla o delegație de cel puțin 3 membri, la adunarea de constituire, ce se va ține ziua de Vineri 22 Noiembrie a. c. la 11 oare. a. m. în Sighet în localul băncii Maramurașana* (Erzsebet ieter 25) cu următorul program:

1. Constituirea Sfatului Național Român definitiv al comitatului Maramurăș.
2. Decis cu privire la organizarea secțiilor rurale a Sfatului Național Român al comitatului Maramurăș și a gardei naționale române, pentru susținerea ordinii și ajutorul reciproc.

Inteligența română, mai ales preștii și învățătorii români maramurașani, să și ia de datorința patriștică, o coră punde-chemării lor, în vremurile aceste de mare semnătate, pentru viitorul maramuraș și să se prezinte în fruntea delegaților la adunarea de mai sus:

Să ne arătăm vrednici de mărirea vremurilor ce trăim!

Sighet, la 11 Noiembrie 1918

Joan Balya de Jód	Demetriu Kiss
Simion Balya de Jód	Georgiu Németh
Joan Biltz Dancuș	Dimitrie Poporan
Florentin Biltz Dancuș	Dr. Josif Pap
Dr. Grigorie Bota	Juliu Rednic
Vasile Căpile	Mihail Sabadiș
Rugustin Darabanih	Emil Stoica
Nicolau Dorog	Vasile Timiș Filipari
Dr. Titu Dorog	

Membrii provizori ai Consiliului Național Român al comitatului Maramurăș

Către poporul român din Oradeamare și Biharia!

Frați Români!

În vremile acestea ale desfacerii din crâncenul război au ajuns toate popoarele la dreptul de a-și croi înșile soartea viitorului lor. În temeiul acestui drept recunoscut și de stăpânirea țării, Românii din Biharia încă și-au alcătuit un

Consiliu (sfat) Național
în Oradea-Mare, care va reprezenta interesele poporului român. În fiecare comună se va constitui un comitet popular, care se va îngriji de siguranța publică și de toate trebuințele poporului.

Oând aducem aceasta la cunoștința tuturor Românilor, chemăm pe fiecare Român din acest comitat ca să se supună hotărârilor

Consiliului Național Român
și să conlucre la susținerea ordinii publice, la siguranța persoanei și a averii.

Oradea-Mare, la 4 noiembrie, 1918.

În numele Consiliului Național Român:

Dr. Iosif Ardelean	Dr. Demetriu Kiss	Dr. Coriolan Pașcu
Dr. Demetriu Balog	Dr. Aurel Lazar	Dr. Nicolae Popoviciu
Dr. Ioan Balya	Dr. Aurel Major	Dr. Jacob Balya
Dr. Ștefan B. Clorogariu	Dr. Vasile Major	Dr. Gheorghe Bocsa
Dr. Sever Erădyi	Dr. Valer Marcus	Dr. Ionian Sima
Dr. Andrei Bervai	Dr. Gheorghe Miculas	Dr. Gheorghe Tufere
Dr. Vasile Kiryal		Dr. Nicolae Zure

Senatul Național Român din Ardeal.
Secția consiliului Național Român.

Frați Români!

Slați poporul român și legiunea sa din Cluj, toți alții și să vă răscălați, muncitorii și să vă apărați și să vă apărați naștră română să se înfruntă!

Puneți vă cu toți sub pavușca Comitetului Național Românesc, ca să luăm în mână stărușorul vă înțelegând și din Tribunalul vostru un ajutor general pentru poporul românesc!

Așa să vă ajute Cel de Sus, care creștina poporul nostru învins din sărăcie românească!

Tăvășcă libertatea naștră!

Amu și deomna apăni!

Cluj, la 3 Noiembrie 1918

În numele Senatului Național Român:

Dr. AMOS FRÂNCU
comisar militar al poporului.

Tipografia "Căminul", Pesta F. Băntre în Cluj

Apelul adresat românilor din Maramureș cheamă la organizarea secțiilor rurale ale Sfatului Național Român al comitatului Maramureș și a gardei naționale omâne».

Consilii naționale românești locale s-au constituit în întreaga Transilvanie.

Credențional.

Subscrișiți adevărin, că **Partidul Social-democrat din Deva / contatul: Hunedoara / a ales azi ca delegați ai cercului electoral Deva, pe Domii:**

Dionisiu Păruș, zidar și

Petru Seleşan, zidar, ambii din Deva, cu unanimitate.

Drăgășii susnumiți delegați sunt prin această autorizare a lua parte cu vot decisiv la **Marea Adunare Națională Română, ce să va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor Românilor socialdemocrați din acest tract electoral și la alți mari sfaturi Naționale Române, cari eventual o să mai fie convocate în decursul anului aceluși, ori în anul următor și a contribui cu votul lor la decderea asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Timișan.**

dat din colegiul electoral al Partidului Socialdemocrat

Mal cercului electoral : Deva, și nu în ziua de 26. Noiembrie 1918)

Dionisiu Păruș
Prezident.
Aram Seleşan
notar.

Subscrișiți adevărin, că **credenționalul de sus a fost prezentat în adunarea electorală a cercului electoral Deva, și nu în ziua de azi și delegarea domnilor scriși mai sus sa luat la cunoștință.**

Colégiul electoral al cercului electoral Deva.

D e v a, la 27. Noiembrie 1918.

Francisc Hossein
prezident.
Adrián de Inam
Victor Condrea
notar.

În Marea Adunare Națională Română de la Alba Iulia au fost prezenți mai mulți delegați muncitori împuterniciți cu «credențional» din partea organizațiilor social-democrate pentru «a contribui cu votul lor la decderea asupra sorții viitoare a neamului românesc» din Transilvania și Banatul Timișan.

Prima pagină a gazetei «Românul» în care s-a publicat cunoscutul apel «Către popoarele lumii».

ANUL VII. ARAD, Mercuri 720 Noembrie 1918. Nr. 10

ROMÂNUL

ABONAMENTUL: Pe an: 12 lei. Pe 6 luni: 6 lei. Pe 3 luni: 3 lei. Pe 1 luna: 1 lei. Pretul numărului: 12 cenți.

Către popoarele lumii

Aux peuples de l'Univers

La nation romaine de la Hongrie et de la Transilvanie, dans l'espoir d'être unie et de faire partie de la nation romaine, nous vous adressons ce message. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères.

Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères.

La nation romaine de la Hongrie et de la Transilvanie, dans l'espoir d'être unie et de faire partie de la nation romaine, nous vous adressons ce message. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères. Nous sommes tous ensemble, nous sommes tous romains, nous sommes tous frères.

Alba Iulia, 1 decembrie 1918

◀ O expunere «suspectă de erezie»? Alături de Eduard Schillebeeckx, cardinalul - primat al Olandei, monseniorul Alfrink.

DINCOLO DE «AFACEREA SCHILLEBEECKX»

de Florica ŞELMARU

În R.F.G., la Essen, teologii catolici au organizat o biserică «critică».

În cursul lunii octombrie, superiorul general al dominicanilor și importanta conferință a reprezentanților acestui ordin monacal care se ținea la River-Forest (S.U.A.) au primit, din partea a două sute nouăzeci de membri ai ordinului, o petiție. Din provincii ale Germaniei federale, din Olanda, din Flandra, din Marea Britanie, cei două sute nouăzeci scriau: «Regretăm că, din nou, unul dintre cei mai mari teologi ai ordinului riscă să devină victima unor acuzații secrete. Regretăm de asemeni că practici care nu se mențin decât datorită secretului absolut ridică obstacolele dezbaterilor teologice în sinul bisericilor...»

Petiția a fost determinată de ceea ce, mai întâi în cercurile bisericii și filozofiei catolice, apoi în presa internațională, a izbucnit sub denumirea de «afacerea Schillebeeckx». În vîrstă de 54 de ani, părintele Eduard Schillebeeckx, călugăr dominican de origine belgiană, fost student la Sorbona și la Collège de France, stabilit de mulți ani în Olanda, profesor la Universitatea din Nijmegen, este considerat ca unul dintre principalii animatori ai tendințelor de modernizare care se manifestă în rîndurile slujitorilor olandezi ai bisericii catolice. Nu demult, cu prilejul unei reuniuni de studiu, el afla de la un alt teolog catolic, iezuitul vest-german Karl Rahner, că acesta a fost însărcinat la Roma să-i fie «apărător din oficiu». «Apărare» implică «acuzare» — deci proces. Or, dacă Schillebeeckx avea toate motivele să presupună că opera lui, ca și aceea a sute de personalități ecleziastice și laice (cu atât mai mult a teologilor propriu-ziși), este scrutată sub toate unghiurile la Vatican de serviciul numit actualmente Congregația pentru doctrina credinței, el nu primise totuși nici o înștiințare oficială că ar fi în pregătire un proces împotriva lui, că ar fi considerat «suspect de erezie».

Este drept, cu cîteva săptămîni mai devreme — era înainte de recenta enciclică «De humanae vitae» — fusese convocat de pro-nunțitul apostolic în Olanda, monseniorul Angelo Felici. Săptămînalul italian «L'Espresso» relatează astfel desfășurarea întrevederii: «Acesta (monsieurul Felici) îl salută, îi întinse inelul să-l sărute, apoi, fără nici o reticență, îi propuse următorul schimb: Schillebeeckx să se oblige că va comenta favorabil iminenta enciclică papală, iar Sfîntul Oficiu va clasa o anchetă pe care tocmai o întreprindea cu privire la el... Schillebeeckx se mărgini să răspundă că, înainte de a lua în considerare oferta, dorește să cunoască textul pontifical. I se îngădui să-l citească și el dădu un răspuns definitiv: nu». Către sfîrșitul lui septembrie, presa internațională confirma că ancheta împotriva lui Schillebeeckx era în curs. În «Le Figaro» abatele René Laurentin, cronicarul religios al ziarului parizian, lua apărarea dominicanului «suspect de erezie» și ataca energic procedeele folosite: «Dacă s-ar da o dată publicității întrebările la care sint chemați să răspundă anumiți acuzați, ar stîrni o asemenea mirare încît

ar deveni imposibil să se continue în acest fel!»

După două săptămîni, la Roma se socotea necesar să se pună capăt emoției suscitată în largi sectoare ale opiniei publice catolice, și monseniorul Fausto Vallaine, purtătorul de cuvînt al Vaticanului, declară că «nu este în curs un proces împotriva părintelui Eduard Schillebeeckx, nici nu va fi și nu se vede nici un motiv pentru care ar trebui să fie», că părerea lui Karl Rahner a fost cerută nu ca avocat, ci doar pentru că, împărțind părerile părintelui Schillebeeckx, al cărui prieten este, ar putea ajuta la mai buna înțelegere a ideilor conținatei sale». «Osservatore romano» completa: «Nu de astăzi istoriografia bisericii recunosc că, în vremea lui Luther, consecințe grave, poate ireparabile, au decurs din dificultatea de a înțelege ceea ce clericul de la Eisleben spunea în limba lui natală. De aceea faptul că a fost ascultat îndelung un teolog german binecunoscut, Karl Rahner, care poate înțelege limba colegului său olandez, e o mărturie despre seriozitatea cu care (organele competente) se informează».

Fapt este că, în săptămîinile care au urmat, zvonurile în legătură cu «afacerea Schillebeeckx» s-au potolit treptat. Observatori fără legături cu ierarhia catolică apreciază că, în preocuparea de a frîna tendințele liberalizante apărute după Conciliu, cercurile conservatoare ale bisericii catolice au găsit în dominicanul din Olanda o personalitate destul de marcantă pentru a «da un exemplu», dar cu o notorietate destul de circumscrisă pentru ca «exemplul» să nu stîrnească vîlvă — și să s-au bazat astfel pe un calcul greșit.

«UN PIC DE AER CURAT»

În octombrie 1962, cînd Conciliul ecumenic Vatican II își începea lucrările, nimeni nu prevedea cît de departe vor merge consecințele. Deși, întrebate de ce este nevoie de un Conciliu, papa Ioan al XXIII-lea răspunsese: «Ca să intre un pic de aer curat». Consemnat probabil doar ca una din nenumăratele vorbe de duh ale defunctului papă, acest răspuns era totuși o recunoaștere implicită. Gravă. De aproximativ un secol de la realizarea unității Italiei și pierderea de către Sfîntul Scaun a provinciilor care alcătuiau domeniul său temporal, sferile conducătoare ale bisericii catolice au fost o lume închisă în ea însăși și în rigida ei imobilitate, pe care o luau drept forță. Între timp, lumea exterioară, lumea cea mare a oamenilor, trăia istoria — deplasări în structurile economice și în raporturile dintre clase, crize, războaie, revoluții — și se maturiza trăind-o. O dată cu participanții la Conciliu — dintre care mulți își exercită funcțiile ecleziastice împrăștiați pe mai tot globul și cunosc, fie din destinele subalternilor, fie, în

(Continuare în pag. 14)

DINCOLO DE «AFACEREA SCHILLEBEECKX»

«Lăsați copiii să vină la mine» — fie și cu cărțile de povești...

unele cazuri, prin contacte directe, realitățile lumii contemporane — au pătruns în incinta Vaticanului în cohorde de semne de întrebare.

Nimic mai primejdios pentru structurile care se vor mereu identice cu ele însele decât semnele de întrebare; acestea cresc și unele dintr-altele, cresc și din răspunsuri, și nu cunosc hotar. Presiunea lor, întrucâtva încă din desfășurarea Conciliului, dar mai cu seamă în anii post-conciliari, avea să releve bisericii catolice, apostolice și romane, că se află într-o criză profundă.

De unde avalanșa întrebărilor? Din schimbarea generală a mentalității. Într-o epocă marcată de extinderea și aprofundarea domeniilor investigației științifice, de dezvoltarea corespunzătoare a tehnicii, de rapida popularizare a fiecărei noi descoperiri, îndemnul «crede și nu cerceta!» găsește o audiență fatal restrânsă. O dată cu realitatea crizei, bisericii catolice i s-a impus și necesitatea «dialogului». Concepția inițială în această privință ar putea fi reprezentată prin cercuri concentrice: dialog mai întâi cu «frații despărțiți» (creștinii de altă obediță decât cea romană), apoi cu celelalte religii monoteiste (mozaică, islamică), în perspectiva unui «ecumenism» (universalism) menit să contracareze tendința spiritului modern de a se concepe într-un univers în care dimensiunea umană face inutilă prezența divină. Succesorul lui Ioan al XXIII-lea, moștenitorul Conciliului și al consecințelor lui, actualul papă

Paul al VI-lea are simțul gestului simbolic: «ieșirea din Roma» și călătoriile lui în lume, prezența la O.N.U., îmbrățișarea de împăcare cu patriarhul ortodox Athénagoras s-au înscris în această viziune ecumenică, ea însăși generată de preocuparea de a găsi căi pentru soluționarea aspectului extern al crizei.

«DIALOGUL» INTERN

Aspectul intern s-a dovedit mult mai virulent. Controversele — în cadrul cărora încrucișează spada doctrinală specialiști clerici și laici ai problemelor teologice, reprezentanți ai marii ierarhii ecleziastice, membri ai unor ordine monacale cu îndelungată tradiție în materie (dominicani mai cu seamă și iezuiți) — au creat în sânul bisericii catolice un climat de tensiune cu atât mai vie cu cât în ultimele luni luările de poziție pontificale sînt considerate, atât de observatori cît și de credincioșii competenți, ca o tentativă de retragere pe poziții mai puțin înaintate decât ale Conciliului.

În Conciliu, aripa modernizatoare a participanților obținuse, nu fără luptă de altfel, adoptarea principiului colegialității, echilibrînd întrucîtva prin aceasta accentul exclusiv asupra proeminenței autorității romane; obținuse de asemenea, în vederea apropierei activității pastorale de realitățile concrete, dreptul la mai multă inițiativă pentru adunările episcopale ale țării. În acest

spirit, episcopii olandezi au fost cei dintii care au organizat printre credincioși o vastă anchetă (a durat doi ani, din 1966 pînă în 1968) pe tema «concepția despre autoritate într-o comunitate religioasă»: concluzia puse dează în favoarea descentralizării autorității și răspunderilor. Tot în Olanda, și cam în aceeași perioadă, a fost elaborat un «catehism pentru adulți». Catehismul este de obicei, în comunitățile catolice, un mic volum destinat inițierii religioase a copiilor, pe bază de întrebări și răspunsuri. Autorii «catehismului pentru adulți» au căutat să adapteze în fond și în formă inițierea la nivelul intelectual al altei vîrste. Această abatere de la tradiție a stîrnit alarmă la Vatican, unde trei teologi au fost însărcinați să ia contact cu trei colegi olandezi spre a clarifica lucrurile. Nu s-a clarificat nimic. (Că care au citit procesul-verbal oficial al acestei întîlniri din 1967 afirmă că este transcrierea unui «dialog în surzi» — într-atît modul de a gîndi al celor două părți este diferit.

«SĂ DEMITOLOGIZĂM!»

Unul dintre cei trei reprezentanți ai bisericii olandeze era chiar părintele Schillebeeckx; probabil că procesul-verbal cu pricina a fost adăugat la dosarul lui, existînd încă pe vremea aceea. E adevărat, Sfîntul Oficiu nu există sub acest nume, nici sub conducerea cardinalului

▲ Distinsele posesoare de patrupeze asortează totdeauna peruca «odraslei» de rasă la propria lor perucă.

▲ În loc de zgardă, un colier. Altă viață!...

► Oare numai un om are dreptul la umbrelă?

viață de cîine 1968

Priviți aceste imagini, dar nu, nu vă pripiti să vă cruciți. V-ați obișnuit cu imaginea unui cățel cu un os în gură, pe care și-l duce în fundul grădinii unde, scurmînd pămîntul, și-l ascunde pentru zile mai negre. V-ați obișnuit cu imaginea unui cățel ieșind dintr-un coteț oarecare și zbenguindu-se pe lângă dumneavoastră în praf sau în ploaie. V-ați obișnuit, în sfîrșit, cu acea noțiune de «cîine credincios». V-ați obișnuit, spun, pentru că așa sînt lucrurile «de cînd le-a făcut Dumnezeu». Dar nu fiți conservatori. Cînd a apărut nemaipomenita căruță pe patru roți mergînd fără a fi trasă de nimeni —

(Continuare în pag. 20)

viață de ciine 1968

oamenii s-au uitat la ea ca la nu știu ce blestemăție. Apoi, pe unde te-nvirteai, auzai vorbindu-se cu mândrie despre «epoca de aur a automobilului». Tot astfel cu avionul, cu televiziunea, cu zborurile cosmice ș.a.m.d. De ce n-ar avea și ciinii «epoca lor de aur», de ce n-ar cunoaște civilizația și o «revoluție canină»?

La început și-au făcut timid apariția în S.U.A., și apoi și în alte țări occidentale, conservele alimentare «special preparate și vitaminizate» pentru patrupeze. Cei ce speculează slăbiciunile omenești pentru a le fructifica, se adresau, firește, sufletelor largi, cu posibilități așijderea. Care au prins momeala, cu atât mai mult cu cât puteau face din îngrijirea selectă a îndrăgitelor ființe canine o chestiune de «bon ton». Și de-aici înainte s-a intrat într-un veritabil cerc vicios, menit să înfrumusețeze viața acestor suflete de ciini, ca și a celor ce și-au pus mintea umană la contribuție pentru propășirea noului business — cifrat azi la vreo 3 miliarde de dolari. Nici un amănunt n-a fost neglijat. De la hăinuța de piele și «cizmulite» la fel, la «frac pentru ocazii festive, cu papion», de la «pat climatizat» până la peruci, de la zgardă de aur cu pietre prețioase până la lac de unghii (turcoaz, roz, alb, verde și argintiu — cum precizează revista vest-germană «Stern», de unde reproducem fotografiile). Și, firește, după o astfel de viață, sfârșitul nu putea fi cel al unui ciine de rind. Prin grija unui anume mr. Hansson, o firmă de pompe funebre, specializată în materie, «Animal Funeral Home», asigură drumul spre rai al răposatului patrupeze cu cosciug — asemănător unei casete elegante pentru tacimuri de preț — «cameră de reculegere» și apoi mormîntul cu nelipsita piatră funerară. Pe care, alături de cuvintele stăpînului îndurerat: «Mi-ai furat inima», am propune să se adauge epitaful: „Aici zace însăși expresia «viață de ciine»“

I. CIOARĂ

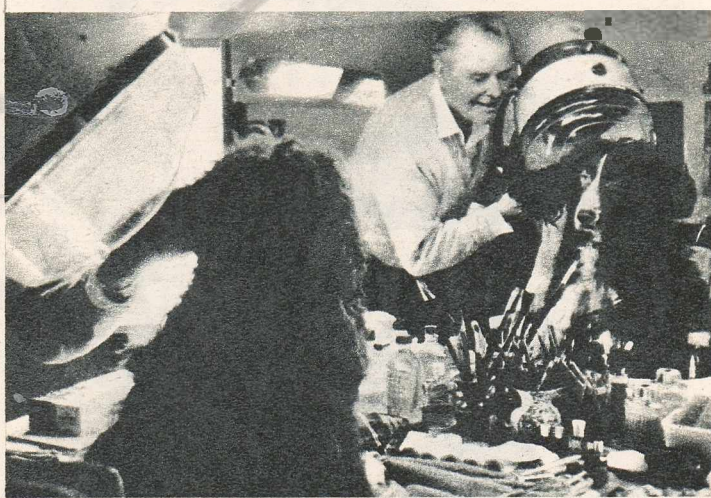

În pas
cu moda... cizmulitețelor. ▶

Cine a mai văzut cățel
culcîndu-se
fără cămășuță de noapte? ▶

Spre ultimul drum,
în catifea și mătase.
Afacerea merge strună —
afirmă mr. Hansson. ▶

După «șampon» —
nu poți lăsa ciinele să se usuce
scuturîndu-se...chiar dacă asta
costă 15 dolari.

Nu sînt singurele venite în cimitirul
Bide-a-wee de la marginea New Yorkului,
pentru a vărsa o lacrimă, pentru a
pune flori și a se reculege și, mai ales
pentru a se întîlni cu alte semene bipede
din lumea bună.

Cînd meteorul nu poate să se prăbușească...

Valeriu Moisescu este, în teatrul bucu-reștean, omul care aduce furtuna. Omul surprizelor, dar al unor surprize la care știi că trebuie să te aștepți. Cam la doi ani o dată, izbutește să stîrneasce un scandal în lumea scenei, să anime și să inverșuneze spiritele, ceea ce — cum să vă spun — nu e tocmai lucrul cel mai rău de pe pămînt: decît spectacole plătite cu o tăcere indiferentă sau cu o amabilitate stătută, mai bine rolul de ferment al unor dispute, fie ele și nu de cea mai sănătoasă obiectivitate totdeauna! Spectacolul coupé Caragiale-Ionescu (care mie mi s-a părut demn de cel mai fierbinte interes intelectual) a fost elogiat și hilit, contestat total sau strîns cu iubire la piept, el a împărțit lumea teatrului în două tabere («vrăjmașe»), dar nu cred că din această ceartă a luminilor Moisescu să fi ieșit blamat. Altădată, însă a pus în scenă «Caniotă», a adunat laolaltă un pumn de excelenți comici și a realizat performanța de a ne face să căscăm într-una de urît la un vodevil al lui Labiche. «Nu sînt Turnul Eiffel» a fost un lucru frumos, ca să-i urmeze... Dar nu-i facem aici fișa teatrografică, să ajungem la «Meteorul» pe care l-a pus acum în scenă la Teatrul «Bulandra» și care, sînt aproape sigură, va trezi din nou controverse, va găsi susținători aprinși dar și destui care să-l nege. Mie, spectacolul lui Moisescu mi s-a părut vecin cu piesa lui Dürrenmatt, un vecin cu care nu te ai foarte rău, nu te cerți pe palier, dar cu care nu găsești întotdeauna același limbaj.

În «Meteorul» un om se căznește să moară și nu-i în stare. Se întinde mereu, cît mai comod poate, pe un pat, își pune disciplinat mîinile pe piept, se lasă potopit de coroane funerare și discursuri false, dar degeaba, mereu reinvie, ca Lazăr din Biblie, din suita sa de morți aparente. Lugubru și comic. În rolul acestui profesor Schwitter, Moisescu l-a distribuit pe Toma Caragiu. Zimbim, desigur, imediat, avem și noi automatisme și reacții fixate atunci cînd este vorba de actori. E bine, de altfel, că zimbim pentru că Dürrenmatt nu vrea de loc să se iasă de la piesa lui cu ochii plîși, ci — dacă se poate — hohotind amar și cutremurați de gînduri amare. Căci acest domn Schwitter nu vrea el să moară așa, dintr-un capriciu, nici pentru că ar fi, cum se zice, un naufragiat al vieții. E scriitor celebru, uns și cu Premiul Nobel, are în valizele sale un milion și jumătate în bancnote noi-nouțe, dar l-a cuprins o silă imensă de această «viață cruntă, oarbă și trecătoare», de acest «joc al întîmplărilor», de el însuși și de compromisul pe care l-a acceptat, de istoriile mincinoase pe care le-a mîzgălit pe hîrtie decenii de-a rîndul. Schwitter neagă viața, o refuză. Numai că viața îi refuză pur și simplu moartea. Dürrenmatt manevrează paradoxul cu voluptate («în paradoxal apere realitate» spune el) și face din acest muribund o forță vitală de nestăvilit, de neoprit, un soare care nu poate să apună (acțiunea se și petrece de altfel în ziua cea mai lungă a anului, cea a solstițiului de vară). Firește, Caragiu gilgîie de viață pe scenă, nu-l crezi nici o clipă că ar fi în agonie și aștepți mereu să se ridice dintre jerbele mortuare, să-și reia exasperat viața, să-și bea coniacul, să iubească o femeie, să-și fumeze havana. Caragiu apasă, ca de obicei, prea ca de obicei, în felul său inimitabil, pe cuvinte, intonează fraza așa cum știe numai el și, vrea, nu vrea, declanșează automat resortul comicului. Cînd trebuie și cînd nu trebuie. Dacă Moisescu a vrut să facă din Schwitter doar o explozie vitală scrisă în registrul comic, a reușit, este și aceasta o viziune regizorală posibilă, dar care nu acoperă întreaga întindere a rolului; astfel îl sărăcește mi se pare, îl stoarce pe Dürrenmatt de furia sa demistificatoare, de mînia lui sarcastică. În fond, Schwitter nu vrea să moară numai ca să se poată juca cu noi de-a v-ați-ascun-

selea pe după catafalc, să poată conduce cu un «hopla» de circ pe dulcea făptură rar cuvîntătoare și rar gînditoare care e Augusta, să-i joace festa ușuraticului său fecior. Murind, el contestă totul, își arde manuscrisele și milionul, el dizolvă totul în cinismul său atroce și are grijă ca între o moarte și alta să pălmuiască și bigotismul afacerist al oamenilor bisericii, și vedetismul mercantil al medicilor, și dedesubturile mecanismului editorial. Zbuciumul lui cu aspecte comice e de esență tragică; lui Caragiu îi ies bine momentele hilare, dar îi lipsește dimensiunea tragică. Și un Dürrenmatt din care absentează fiorul tragic, e ca o Casandră căreia i s-au împăienjenit ochii și nu mai vede adevărurile pînă în ultima lor moleculă. Cred că cel mai autentic colțșor dürrenmattian din spectacol, acolo unde paradoxul funcționează perfect în toate incheieturile lui, cu gravitate aparentă și cu un zîmbet complice, subteran — care a fost inițial un soi de rinjet rău — este cel în care s-a instalat personajul interpretat de Beate Freda-

nov: o prea cinstita supraveghetoare de closete, ușor proxenetă, care și-a cîștigat vtile și onoarea cu această «muncă curată, onestă și cu adevărat trebuincioasă», și nu ca Schwitter, cu fantasmagorii înșirate pe hîrtie numai contra preț bun. Beate Fredanov dă pe scenă o lecție de compoziție actricească, minuțioasă, savantă, inspirată, pe tonuri de voce, pe gesturi calculate la milimetru, ea apare la rampă, stă 10 minute, moare (Schwitter îi ingroapă, pe rînd, pe toți cei din jurul său, vitalitatea sa nu e contaminantă ci ucigătoare), dar rolul ei rămîne definitiv înfipt pe undeva în memoria noastră artistică. Și tot în aria compozițiilor de artă riguroasă, de meșteșug actoresc bine stăpînit, se înscrie și personajul octogenar, creat cu distincție și morgă de Septimiu Sever.

Celelalte personaje însă, sateliții ai Meteorului și primind lumină numai de la el, au fost parcă lăsate într-un con de umbră indiferentă de către regizor. Firește, nu pot crede că intenționat, dar nu știu cum

s-a făcut că ele au rămas în zona unui teatralism apăsător, de factură cam veche, că au folosit o recuzită scenică banală, uzată: un preot clorotic, exaltat, un pictor neputincios și văicăros, o cocotă obligată la gestică clasică a speciei (pe care o mai salvează întrucîtva verva plină de inteligență a Rodicăi Tapalagă), un editor de un grotesc ostentativ confectionat — toți aceștia se mișcă pe scenă și acolo rămîn, căci nu trec rampa pentru a ajunge pînă la noi.

Poate și din cauza acestora, poate și din cauză că pe drum spectacolul își pierde uneori ritmul și trenează, Moisescu își mai scapă publicul din mîină și-i lasă atenția să fugă pe de lături. Noroc că în final — final care demonstrează o dată în plus valorile de expresie și mobilitate ale decorului lui Dan Jitianu — spectatorul este scuturat din amorțeală printr-un sentiment de stupefacție. Da, Valeriu Moisescu rămîne un regizor al surprizelor.

Sanda FAUR

Doi oameni «de afaceri» care se înțeleg — după Dürrenmatt — de minune: scriitorul și supraveghetoarea de... W.C. Pe scenă, două creații demne de reținut: Toma Caragiu și Beate Fredanov.

invariabilele varietăți

De ce n-am mai scris de multă vreme despre muzica ușoară, despre așa-zisele varietăți, despre emisiunile muzical distractive?

Pentru că despre ceea ce e mereu la fel se va scrie, inevitabil, mereu la fel. «Flacăra» mi-ar putea retipări oricare din cronicile pe această temă. Continuă, din păcate, să se potrivească.

Nici acum, un bilet la varietăți nu reprezintă un certificat de bun-gust și de simț al măsurii. Spectatorii din sala de concerte a Radioteleviziunii ne impun, în continuare, preferințele lor, nouă, telespectatorilor, nerămânându-ne decât fie să închidem aparatul, fie să suportăm stoic rechemările la rampă ale cântăreților, fără discriminări sau prejudecăți în ce privește vocea, talentul etc.

Prezentatorii au și acum texte în care se vorbește mai cu seamă despre prezentare și avaturile ei (monologul de acum 30 de ani al lui Ion Manu ar putea să-i convingă totuși pe autorii de poante că tema a fost epuizată de mult). Luigi Ionescu și tot Luigi Ionescu și nu va fi niciodată altceva, în timp ce Luminița Dobrescu va demonstra în continuare că fizicul agreabil și aptitudinile muzicale nu sînt, neapărat, în strînsă interdependență. Nae Lăzărescu și-a mai îngroșat puțin grîmasele, dar asta nu e exact ceea ce se înțelege printr-o schimbare în mai bine.

Să privim însă lucrurile și din punctul de vedere al televiziunii: are la dispoziție o sală de spectacole care se cere rentabilizată. Spectatorii de varietăți pretind, pentru banii lor, marfa «muzical-distractivă» cu care s-au deprins. Nu ar fi deci nimic de făcut. Și totuși, parcă ar fi ceva. Dacă s-ar încerca să se apeleze, cu alte mijloace, la alte gusturi? Televiziunea ar putea să se gîndească și la cei ce se înghesuiau cîndva în sala neconfortabilă a conservatorului pentru a asista la concertele de jazz organizate de George Bălan. La cei ce nu încep la Student-club sau într-o galerie a Muzeului de artă în rarele prilejuri cînd dansează Miriam Răducanu și Gheorghe Căciuleanu. La entuziaștii spectatori ai serilor de poezie și euritmie prezentate pînă mai anul trecut de Teatrul Mic.

Televiziunea ar avea surpriza să constate că nu numai ceea ce e programatic ieftin poate face succes de casă, iar noi nu ne-am mai vedea obligați să suportăm șapte numere nesărate, cu bisuri interminabile, doar pentru că știm că, la un moment dat, va veni în scenă un actor sau un cântăreț de calitate. Se pot propune și alte formule. Am început cu cea mai simplă, care are meritul de a fi și atrăgătoare și ușor realizabilă.

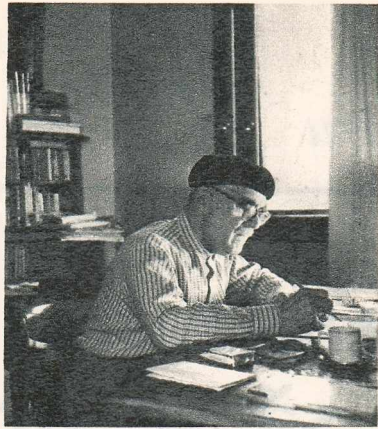
Pe terenul plat al muzicii distractive perfect banale s-au întrezărit în ultima vreme câteva încercări, cantitativ neînsemnate, de a face «altceva». Între un episod din Forsyte Saga (la care nu renunț pentru toate varietățile din lume) și o ispravă amuzantă a «Răzbnătorilor» l-am văzut pe Dumitru Furdui nu în postura ușor vulgară de imitator al lui Roddy McNeil ci ca bun interpret al unor cîntece haiducești și de pahar. A blestemat strașnic împreună cu François Villon, a cîntat o baladă..., spectacolul a fost agreabil, deosebit. A apărut atunci și Margareta Pislaru, adevărata Margareta, cea premiată la Sopot pentru jucăușa prezentare a melodiei «Viva Maria», nu monumentul încremenit construit de televiziunea noastră la festivalul de la Brașov.

Drept e să reținem că și Anda Călugăreanu pare a fi meritat distincțiile cucerite la Berlin: și-a schimbat înfățișarea, își formează o personalitate proprie.

Trec repede peste cel mai bun spectacol de varietăți din ultima vreme: «Vers și revers». Un regizor debutant și-a ales interpretii după criterii foarte pretențioase și apoi le-a dezvăluit toate lucrurile talentului. Vedeta serii a fost, indiscutabil, Mariana Mihaș. Expresivă, spirituală, a cîntat și a recitat fermecător. Mi-a plăcut și ideea de a o invita pe Maria Mitrache nu numai să danseze, dar și să cînte și să recite. Florin Piersic e totdeauna Florin Piersic, ceea ce în cazul lui e perfect... Și iată cum varietățile au devenit un spectacol subțire, elegant, atrăgător.

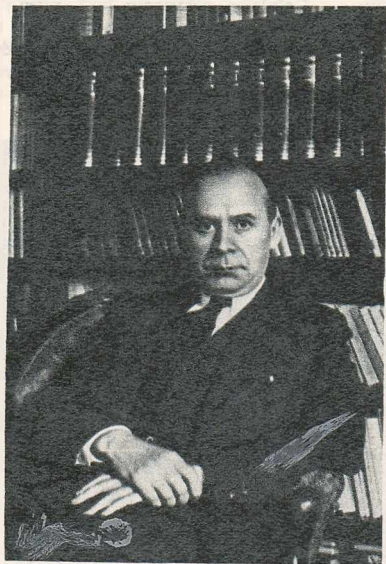
Ceea ce urmează aș vrea să scriu cu litere mari, să supun atenției generale, să strig: n-o pierdeți din vedere pe Aura Urziceanu. Dacă o singură cîntăreață de muzică ușoară merită să fie ajutată să-și cultive excepționala muzicalitate, numele ei e Aura Urziceanu. Dacă o cîntăreață de muzică ușoară are perspective de a ajunge o vedetă internațională, numele ei e Aura Urziceanu. Recitalul Edmond Deda-Aura Urziceanu a fost excelent. Să-i mulțumim lui Edmond Deda pentru ceea ce-a făcut cu Aura Urziceanu. Și pentru nimic în lume să nu i se îngăduie să se oprească aici, să nu fructifice darul minunat cu care s-a născut.

Felicia ANTIP

Tudor Arghezi nu și-a aranjat niciodată o bibliotecă de tip «academic», cu suite de tomuri savante; prețuia mai mult tipărițile în filigrane de la Neamț și se mîndrea cu «operele» unor tipografi de demult. Nu o dată Arghezi a elogiat în tablete pe scriitorii și tipograful care și-au chinuit ochii la feștilă sau la luminare. Nu e o atitudine retrogradă, ci un elogiu al liniștii și seriozității cu care munceau vechii artiști. Omul modern a primit o dată cu civilizația și superficialitatea, dublată de un fel de frică de timp.

Poate acel tonic ex-libris arghezian din Cuvinte potrivite ar merita să decoreze ușa oricărei biblioteci: Carte frumoasă, cinstoiești te-a scris, Încet gîndită, gingașă cumpănită; Ești ca o floare-anume înflorită/ Mîinilor mele care te-au deschis...

Biblioteca lui Blaga închidea mistere de catedrală (deși rafturile nu aveau o atmosferă gotică) și impunea liniștea lecturilor grave cu tăceri de ziduri germane, alternînd cu izolarea într-un timp mitic românesc. Deși filozoful traducea pe Faust, odată mare cu cărți multe nu era o odaie a doctorului Faust, ci a unui universitar cu o frunte imensă sub care se frîmtau evuri și se conturau simetric peisaje ale istoriei. O luciditate elină, inundată de aluviuni pure și de violente muzici abstracte, orchestra tăcerile lui Blaga, condensînd într-o magie nedescrînată o atmosferă de interior intelectual și ordonat.

Printre cărți Blaga devenea «mut ca o lebădă»; de pe un perete îl străjuia portretul făcut de Magdaleana Rădulescu, în care poetul avea, neverosimil la prima vedere, ochii lui Goga. În jur, cărțile inundate ca-n poemul lui Rilke, de «aur și brun». Poetul tăcea ca «roua», «ca sămînța»,

CU SCRITORII ÎN BIBLIOTECA

de Emil MANU

«ca un dor», departe de «basmul cetății». Așa l-am întîlnit într-o seară de toamnă din 1945...

G. Bacovia era o prezență inefabilă printre cărți; citea ascultînd muzică și bătînd tactul, în pauze de lectură, pe marginea ramei aparatului de radio. Semnele tactile ale participării s-au imprimat pe lemn ca niște contururi de sunete. Fără să fie un om de bibliotecă în sensul profesional, ilustrat de un Tudor Vianu sau G. Călinescu, Bacovia și cărțile conviețuiau pînă la difuziunea osmotică și muzicală. Lecturile din simbolizmi nu aveau decorurile (memoriale sau direct exotice) minulesciene ci doar vicioasa atmosferizare a amurgurilor violete în care natura delira fantastic. Voit monocord și mai ales sublimat monocrom, peisajul interior al viselor lui Bacovia se cerea inundat de muzica violinei și a clavierului, nu a violei sau a pianului.

Distant, cu gestică de matematician și cu inflexiuni vizuale, Camil Petrescu era de-o incredibilă vivaci-

tate și tinerețe mai ales în lumea cărților. Eugen Ionescu îl considera, în mod esențial, ca posesor al unui «dinamism dialectic», socotindu-l unu din «rarele capete analitice ale țării». Nu avea nimic vaporos. Camil Petrescu profesa pasiunea inteligenței la modul absolut. Biblioteca sa era însă și un depozit imens de fișe de observație, de documente iconografice și literare, de copii după hrisoave din arhive. Vianu își amintea la moartea prozatorului că toată viața «Camil a visat o cameră de lucru cum îi trebuia lui, cu multe ușuri rînte pentru cercetarea de bibliotecă și arhivă. Mai tîrziu, cînd la vîrstă de 60 de ani a ajuns să-și construiască această cameră, n-a mai putu s-o folosească...»

Biblioteca lui Tudor Vianu era o «odaie a doctorului Faust» în car. esteticianul oficia «plăceri savante» «Ne-a răpit cu lanțuri încăperea» declara tînrul Vianu într-o poezie din 1920, visînd efluvii meridionale ale naturii, primăvara. Aerul grav, liniștea rafturilor cu cărți prestanța sa impecabilă, gestică sa solemnă, toate rezumau aerul unui om de bibliotecă. Profesorul Vianu avea o stenică pasiune bibliofilă și o pre-dilecție pentru cărțile esențiale.

Serile de pînută și distincție intelectuală, cînd esteticianul ne făcea personal cafeaua și ne arăta manuscrise și ediții rare, mi-au rămas printre cele mai scumpe stampe memoriale. Tudor Vianu vorbea calm, cu o ordine exemplară a ideilor, cu o informație care trecea în timp de zece minute prin toată literatura europeană. Și totuși, profesorul cu guler scrobit, cu haine bleumarin, cu voce așezată, pe care-l credeam mai ales un erudit, se desvăluia pînă la urmă ca un poet de un romantism îmbîlîzît și anula definitiv distanțele dintre pînuta lui rafinat aristocrat și cămașa mea, pe atunci boemă, de student.

**PERISABILITĂȚI REALE
ȘI EXAGERATE**

S-a scris de multe ori în presă despre riscurile de risipă și — uneori — de ilicite bogății, pe care le prezintă sistemul perisabilităților din sectorul alimentar. Iată că un fapt care dovedește că se exagerază adesea cu lărghețea în acordarea perisabilităților: numai la I.C.S. «Alimentara» în municipiul Cluj și numai într-un singur trimestru, trimestrul III, ca urmare a străaniilor unor lucrători din unități, s-au bținut, prin reducerea perisabilităților, economii de 400 000 lei.

Aceste blestemate perisabilități ar merita examinare specială din partea conducerii Ministerului Comerțului Interior.

**DISCUȚII DIRECTE COMERT —
CONSUMATORI**

Direcția comercială județeană Dolj a introdus în practica sa metoda organizării eriodice a unor consfătuiri cu consumatorii. Recent, asemenea consfătuiri au fost rganizate în toate cele opt cartiere ale municipiului Craiova. Cetățenii au luat parte ctivă la discuții, criticind o serie de lipsuri le comerțului și propunând numeroase soații de rezolvare a unor probleme; printre lele, consumatorii craioveni au contribuit depistarea a 10 spații comerciale neutilitate, în care se vor înființa noi unități.

HOTELURI NOI

În timp ce la Bacău construcția noului otel turistic, a plasat în centrul orașului, vansează de la o zi la alta, în alte localități în țară au început lucrările altor hoteluri. ămintim patru din ele: Reșița, Satu Mare, ũșnad și Lacul Roșu. Noile hoteluri vor fi oate dotate cu complexe comerciale.

ARTICOLE DE MENAJ NOI

Au fost contractate, și nu peste multă reme vor apărea în vitrinele magazinelor, serie de noi articole de menaj, printre are: un robot electric de bucătărie, noi nodele de tacături inox, de tăvi, platouri i fructiere cu picior, cuțite de bucătărie u destinație specială, reșouri de voiaj tip «Turist» ș.a.

DEPOZIT MODERN DE MOBILĂ

La Birlad a fost dat în folosință un nou epozit de mobilă, cu o suprafață de 2 000 m.p. epozitul dispune de un spațiu larg de epozitare, în care manipularea mobilei se ace cu ajutorul electrostivuitoarelor, de n atelier bine dotat pentru reparații și econdiționări și de o termocentrală proprie.

TIMIȘOARA: PARADE ALE MODEI

Industria confecțiilor, cooperatia meșteugărească și comerțul de specialitate din Timișoara colaborează la o reușită acțiune de prezentare a noilor modele de confecții prin «parade ale modei». Organizată la restaurantul «Palas», această acțiune s-a ocultat de interesul consumatorilor — și mai ales al celor de sex feminin! — timișoreni. Expunerile de modele vor continua.

**COMERȚUL ȘI TÎRGURILE
TRADIȚIONALE**

Participarea largă, activă și competentă a organizațiilor comerciale locale la târgurile și bilciurile tradiționale este încă de parte de a fi devenit un «reflex» în toate județele țării. Adesea, întreprinderile și O.C.L.-urile nu cunosc datele și localitățile în care se desfășoară târgurile sau, necunoscând specificul fiecărui târg în parte, nu participă la ele cu mărfurile cele mai solicitate în cazul respectiv. Acolo unde aceste elemente sînt cunoscute și unde participarea comerțului de stat a devenit o regulă peste care nu se trece, rezultatele corespund așteptărilor. Astfel, în județul Hunedoara, prin comerțul mobil prezent în târguri și piețe, în trimestrul III al anului s-au desfășurat mărfuri în valoare de 3 600 000 lei, iar în prima lună a trimestrului IV, în valoare de 1 160 000 lei.

Cifrele acestea vorbesc ele însele, mai convingător decît orice alte argumente.

**microbii
în apărarea
plantelor**

**Interesante experiențe
efectuate la fundulea**

De cînd cultivă plantele, omul se află față în față cu un dușman primejdios: insectele. Mici, dar nesățioase, înmulțindu-se și răspîndindu-se cu repeziciune, ele atacă culturile de cîmp, nimicesc proviziile strînse cu trudă. Astfel, s-a calculat că în întreaga lume diferiți dăunători distrug anual 33 000 000 tone sau 6% din producția globală de cereale, plus 50 000 000 tone sau 10% din boabe în timpul păstrării lor în magazii și depozite.

În lupta împotriva acestui inamic redutabil se studiază în prezent în țara noastră și metoda microbiologică, ce se bazează pe «îmbolnăvirea» insectelor prin microorganismele patogene.

Lucrările efectuate în ultimii ani în cadrul secției de microbiologie din Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, au urmărit obținerea unor preparate microbiene cu aplicabilitate în protecția plantelor. Preparatele bacteriene au fost verificate atît în condiții de laborator cît și «în cîmp», pe culturi vegetale. Ele s-au dovedit inofensive pentru plante, animale domestice și insecte utile.

Dintre insectele cu care s-a lucrat s-au dovedit deosebit de sensibile în special inelarul, albilița, diferitele specii de cotari, apoi omida păroasă a dudului, omida păroasă a stejarului etc.

Prin aplicarea preparatului bacterian în combaterea omizii păroase a stejarului pe o suprafață de patru hectare s-a obținut distrugerea dăunătorului în proporție de 98%, iar în anul următor, pe suprafața «tratată» nu s-a mai găsit nici o omidă!

Rezultate la fel de bune s-au înregistrat și în combaterea inelarului și a diferitelor specii de cotari. Succesul cercetărilor efectuate pînă în prezent permite să se treacă la producerea pe scară industrială a acestei «metode microbiologice» pentru combaterea unor dăunători ai plantelor.

**calculatorul
electronic
în agricultură**

În marile exploatari agricole din S.U.A. sistemele automate s-au dovedit extrem de eficiente. Societatea I.M.C. (International

Minerals and Chemical Corporation) a elaborat programe pentru calculatoarele electronice care dau «sfaturi» în schimbul unei taxe fixe plătite de beneficiar pentru fiecare hectar de teren.

În calculator se introduc date privitoare la suprafața terenului agricol, tipurile de sol, fertilitatea, genurile de culturi, forța de muncă, capitalul, utilajele și alți factori caracteristici. Calculatorul face apoi «recomandări» privitoare la culturile cele mai eficiente, arătînd recolta probabilă și beneficiile realizabile pentru fiecare cultură în parte.

I.M.C. are în funcție și un calculator programat special pentru combaterea buruienilor în grîu.

**Cu aruncătorul
de flăcări
în adîncul
pămîntului**

Mașina uriașă cu șenile, asemănătoare rachetei, are într-o parte un catarg metalic, care începe să se ridice încet. În două minute sub ea țîșnește o flăcără cu un șuierat puternic. Start? Racheta însă nu se ridică.

Deschizătura din care țîșnește flăcără se înclină din ce în ce mai jos, gazele încălzite mătură stratul superior al solului, pătrund în granit și piatră...

Așa lucrează o nouă instalație de foraj cehoslovacă: pe principiul gazelor încălzite, care sînt capabile să spargă orice piatră. În cuarțitul feruginos viteza de foraj atinge 15 metri pe oră!

Aparatul a fost conceput la Institutul de proiectări pentru instalații miniere și se fabrică la Komarnov Horovic (Boemia centrală). El permite forajul în granit și în alte formații stîncoase pînă la adîncimea de 20 de metri. Pămîntul se îndepărtează cu un curent de gaz supraîncălzit, care se formează prin arderea unui amestec de petrol sau ulei cu oxigen sau aer. Instalația este automatizată.

**hormonii,
plantele
și cancerul**

S-a demonstrat mai demult că hormonii nu sînt un atribut specific lumii animale. Există și la plante substanțe de tip hormonal denumite auxine. Se știa de asemenea de cîtva timp că unele forme de cancer

sînt de origine hormonală.

Aceste descoperiri au fost extrem de fructuoase în biologia experimentală. Cercetătorul român D.G. Constantinescu, doctor în științe farmaceutice, șef de secție la Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetări farmaceutice, a abordat de-a lungul anilor problema relațiilor dintre plante și cancer.

El a reușit astfel să provoace un cancer vegetal artificial prin injectarea unor auxine la plante, găsind și remediul acestor tumori: o substanță chimică, colchicina, care s-a dovedit un factor de frinare a înmulțirii celulelor canceroase.

Ulterior cercetătorul român a demonstrat că celula canceroasă vegetală este un adevărat laborator în care se poate încerca eficacitatea unor substanțe chimice antitumorale. Astfel tumorile grîului pot constitui un mijloc de testare a eficacității unor substanțe chimioterapice.

Este interesant de relevat că celulele vegetale se comportă sub acțiunea medicamentului citostatic la fel ca și celula animală. Testarea este în același timp mai comodă, mai economică și mai rapidă — «citirea» putîndu-se face după 24 de ore față de 30 de zile cît necesită experiența pe animal!

Cercetările doctorului D.G. Constantinescu au găsit un larg ecou atît în țară cît și peste hotare.

**o utilizare
neobișnuită
a radiațiilor:
în industria
lemnului**

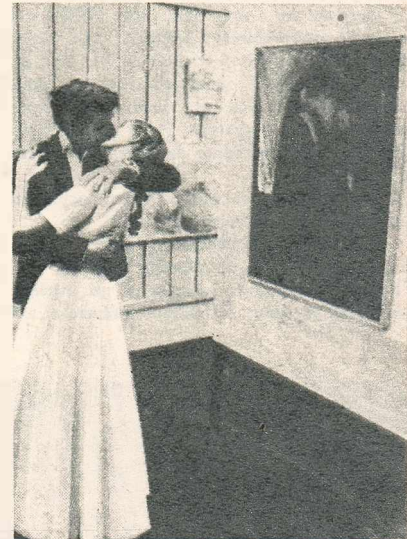
Lemnul sau fibrele lemnoase impregnate cu materiale plastice devin prin iradiere materiale de construcție cu calități superioare. Din cercetările efectuate la Centrul de energie atomică de la Bangkok — Thailanda, rezultă că materialele lemnoase iradiate, utilizate ca materiale de construcție, rezistă foarte bine la uzură și la putrefacție, la atacul insectelor și la acțiunea distructivă a acizilor. În comparație cu lemnul obișnuit, lemnul iradiat arde greu, nu se deformează în timp și poate fi prelucrat ușor cu ajutorul dispozitivelor uzuale.

În urma rezultatelor experimentale, se întrevide o largă utilizare a acestei noi metode mai ales în țările din Extremul Orient, care nu dispun de lemn de esență tare ca material de construcție.

Cu prilejul sărbătoririi centenarului Pirandello, «Théâtre de l'Est» din Paris a prezentat «Nu se știe totul niciodată», piesă care împreună cu «Șase personaje în căutarea unui autor» și «Astă seară se improvizează» formează o trilogie consacrată de Pirandello genului de spectacol «teatru în teatru».

Asemeni «Tablourilor dintr-o expoziție» inspirate lui Musorgski de expoziția pictorului Hartmann, baletul coreografului american Joe Sanders este inspirat de opera pictorului norvegian Edward Munch. Premiera acestui spectacol a avut loc recent în capitala Norvegiei în interpretarea ansamblului de balet al Operei din Oslo. În fotografie: scena «Sărutui» după tabloul cu același nume.

Cunoscuta piesă boulevardieră a lui Georges Feydeau «La dame de chez Maxim's» revelează lumina rampei pe scena Teatrului «Rozmaitosci» din Varșovia în regia lui Jerzy Grzegorzewski.

de vorbă cu Fellini, la Roma

Correspondență specială

Voiam de cel puțin doi ani să-i iau un interviu faimosului regizor Fellini. Am încercat de câteva ori să-mi fixeze, prin telefon, o întâlnire cu el. Dar n-am reușit niciodată să-l găsec. Mi s-a întâmplat deseori să-l văd plimbându-se prin Piața Spaniei sau stînd cu prietenii la Café Greco, dar pentru că nu-l cunoșteam, nu l-am putut aborda. Intr-o zi am reușit ins  să obțin legătura cu locuința sa și Giulietta Masina, soția lui, mi-a dat numărul de telefon al biroului unde Fellini lucrea la noul său film.

C nd am ajuns în sfirșit la el, eram destul de emoționat. Am fost condus imediat în biroul lui. După ce mi-a urat bun venit, Fellini și-a continuat convorbirea telefonică. M-a rugat apoi să aștept până va termina ce mai avea de scris.  ntre timp il observam. Era impozant, chiar c nd stătea jos, mai slab și mai t n r decit il arătau fotografiile. Părea un vrac cu fundat în niște experiențe din care n-ar fi vrut să fie deranjat.

Deodată și-a ridicat ochii și și-a scos ochelarii. Am înțeles că pot începe discuția.

— Cum s-a manifestat vocația dv.? — l-am întrebat. Cum ați devenit regizor?

Fellini a pretins la început că nu înțelege întrebările. A ezitat.  n timpul interviului am

observat aceasta de c teva ori, dar o făcea ca să c știgne timp pentru a da răspunsul cel mai adecvat.

— Prin nimic deosebit, afară poate doar de faptul că-mi plăcea să mă joc f c nd teatru de păpuși, pe care le confecționam singur și le îmbrăcam cu rochii dr gute, și că obișnuiam să-mi pictez fața ca un clown. Eram un copil foarte sensibil și singuratic. Din lipsă de bani, mergeam numai rareori la cinematograful unde stăteam întotdeauna într-unul din primele r nduri. Copiii care aveau locuri tot aici, niște mici bandiți, nu erau în stare să stea liniștiți, se împingeau tot timpul și făceau un zgomot  nsuportabil, din care cauză vedeam filmele dintr-un soi de perspectivă infernală.

 n plus, aerul era  mbiesit de fum de țigară. Nici azi nu-mi place să merg la cinema; le frecventez numai pe cele particulare ale studiourilor de filme, unde asist la proiecțiile peliculelor lui Eisenstein, Chaplin și Bergman.

C nd eram copil îmi plăcea la nebunie să visez. Cele patru colțuri ale patului meu purtau numele celor patru cinematografe din Rimini. C nd se stingea lumina, îmi puneam capul într-unul din colțuri și spectacolul imaginar începea în c teva minute. După un timp îmi mutam capul într-alt colț iar spectacolul con-

tinua, și mai viu. Licean fiind am editat un ziar al școlii, pentru care scriam nuvele și făceam desene umoristice. Am editat și un săptăminal pentru pacienții unui spital în care mi-au fost publicate de asemenea nuvele și desene.

Desenul este și astăzi una dintre îndeletnicirile preferate ale lui Fellini.  și transpune orice idee în desen, aceasta fiind pentru el cea mai simplă modalitate de a-și explica concepțiile.

— Primii bani — a continuat Fellini — i-am c știgat scriind un scenariu. Ideea de a deveni regizor nu-mi trecuse prin minte. Eram coautor al scenariului filmului «Șecul alb» pe care trebuia să-l f c  Antonioni. Dar el a reziliat în ultimul moment contractul.  n lipsă de altcineva, funcția mi-a fost încredințată mie. Trebuia chiar de a doua zi să filmez o scenă dificilă și habar n-aveam cum să mă descurc. Eram atit de emoționat încit uitasem chiar p n  și textul — scris de mine.  n scena pe care o filmam trebuia să ajungem cu o barcă de la țarm la o corabie cu trei catarge. Ca să-mi ascund emoția dădeam tot felul de ordine și  ndicații, mă uitam prin obiectivul camerei de filmare și făceam remarci pretențioase, deși n-aveam nici cea mai vagă idee cum să minuiesc aparatul de luat vederi. Amintindu-mi de drumul dintre chei și corabie mă g ndesc că acela a fost momentul c nd am devenit de fapt regizor. Trebuie să spun ins  că  i sint foarte îndatorat lui Rossellini care îmi încredințase mai înainte funcția de asistent la filmul «Roma, oraș deschis».

— Care este sursa ideilor dv. și ce sistem practicați?

Fellini s-a uitat la mine, ca și cum întrebarea mea ar fi fost lipsită de sens, totuși mi-a răspuns.

— Viața însăși îți dă din abundență idei și au am nici un sistem special. Filmul nu este pentru mine numai o profesiune, ci și un stil de viață, este singura mea pasiune.  mi tr nspun pe peliculă ideile și după aceea mă debarsez de ele ca de o boală.

A filma înseamnă pentru mine odihnă; obolesc c nd nu lucrez pe platou, pentru că atunci mintea mea este ocupată cu următorul film. Sincer vorbind, am o fire capricioasă și neliniștită,  clinat  spre lene.

Vedeți — spune el — sub pretextul libertății fiecare vrea să-și afirmе propriile idei, propria filozofie și vrea să-i c știgne pe ceilalți de partea lui. Bine înțeles că asta nu înseamnă nimic. Ceea ce vrea artistul nu are nici o importanță. Important este numai ceea ce izbuteste să realizeze în mod spontan.

— Ce influență a avut succesul asupra vieții dv.? — l-am întrebat.

— Succesul mi-a dat, desigur, mai multă

siguranță, mi-a ajutat să-mi urmăresc cu multă hot r re scopurile pe care mi le-a propus.  n acest context, succesul are o  fluență pozitivă. Dar uneori succesul are aspecte negative. Ca regizor, am o funcție de conducere, multe persoane depinz nd de mine. Succesul poate să te f c  să te g ndești pr mult la tine, în consecință să pierzi contact cu realitatea. Fiecare conducător știe asta: că pierde contactul cu viața, facultatea lui de judecă se deteriorează și, imediat după ace succesul dispare.

— Ce vrei să comunicați omenirii pr arta dv., spre ce n zuieți?

— Vreau să fiu de folos altora, dar nu să un profet, ci un fel de bard care-și povestește propria experiență, nu într-un stil didactic, concordantă cu legile etice, ci prin mijloace proprii. După părerea mea, aceasta este misiunea fiecărui artist.

Interviu realizat de Gertrud BÜRGER (M.T.)

«De obicei filmele mele încep cu niște desene» — mărturisește cineastul. Cele reproduse în această pagină reprezintă două personaje din Satiricon, interpretate de Danny Kaye și Mina.

Obsesia întoarcerii la copilărie, atit de frecventă în filmele marelui cineast.

despre ADAS

(X)

În cadrul materialelor precedente am relevat caracteristicile și particularitățile asigurărilor interne practicate de ADAS. Dar, în afara acestora, există și un alt fel de asigurări. Ne referim la **ASIGURĂRILE EXTERNE**.

Pentru a afla amănunte în legătură cu acestea am adresat unele întrebări tovarășului **GH. RĂDOI**, directorul Direcției asigurări externe din cadrul Direcției generale a Administrației asigurărilor de stat.

Red.: Vă rugăm să ne spuneți câteva cuvinte cu privire la asigurările externe.

Gh. Rădoi: Pentru a scoate mai pregnant în evidență cu ce se ocupă asigurările externe, propun să ne referim la **DEOSEBIRILE** dintre acestea și asigurările interne. Asigurările interne sînt acelea care se leagă de activitatea economică internă a țării, adică sînt asigurările de bunuri, de persoane și de răspundere ce se încheie fie cu cetățenii, fie cu unitățile economice dinlăuntrul țării; asigurările externe au legătură cu activitatea economică externă a țării noastre. Dacă asigurările interne se încheie în lei (suma asigurată se exprimă în lei, la fel se plătește și prima de asigurare și despăgubirea), operațiunile de încheiere a asigurărilor externe (stabilirea sumelor asigurate), ca și operațiunile de plată a primelor și despăgubirilor au loc, în general, în valută străină. Totodată o parte a asigurărilor externe se cedează în reasigurare.

Red.: Socotim că particularitățile asigurărilor externe s-ar contura mai precis dacă ați enumera obiectul lor.

Gh. Rădoi: Se asigură mărfurile de import-export, navele maritime și fluviale, avioanele, construcțiile, instalațiile și răspunderea constructorului, creditele pentru export etc.

Menționez că pentru fiecare din acestea există o formă de asigurare cuprinzînd condiții specifice.

Toate aceste asigurări se încheie de Direcția asigurări externe. Aceeași direcție îndeplinește și funcția de «comisar de avarie», adică de reprezentant al societăților de asigurare din străinătate. Pe baza mandatului primit în această calitate, ea efectuează constatarea daunelor și chiar plata despăgubirilor în contul societăților de asigurare respective.

TRUSTUL DE COFETĂRII Nr. 1
BUCUREȘTI

CE PĂRERE AVEȚI?

Ca și în anii trecuți, revista «Flacăra» vrea să vă cunoască părerea:

- CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMĂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?
- CARE SÎNT CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1968?

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1968, cu mențiunea pe plic: **PENTRU ANCHETA «FLACĂRI»** — trebuie să cuprindă părerile dv. privind:

- 1) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.
- 2) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.
- 3) CEL MAI BUN ACTOR STRĂIN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.
- 4) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ STRĂINĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.
- 5) CEL MAI BUN FILM ROMÂNESC VĂZUT ÎN 1968.
- 6) CEL MAI BUN FILM STRĂIN VĂZUT ÎN 1968.
- 7) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE TEATRU VĂZUT ÎN 1968.
- 8) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE TEATRU VĂZUTĂ ÎN 1968.
- 9) CEL MAI BUN INTERPRET ROMÂN DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTAT ÎN 1968.
- 10) CEA MAI BUNĂ INTERPREȚĂ ROMÂNCĂ DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTATĂ ÎN 1968.

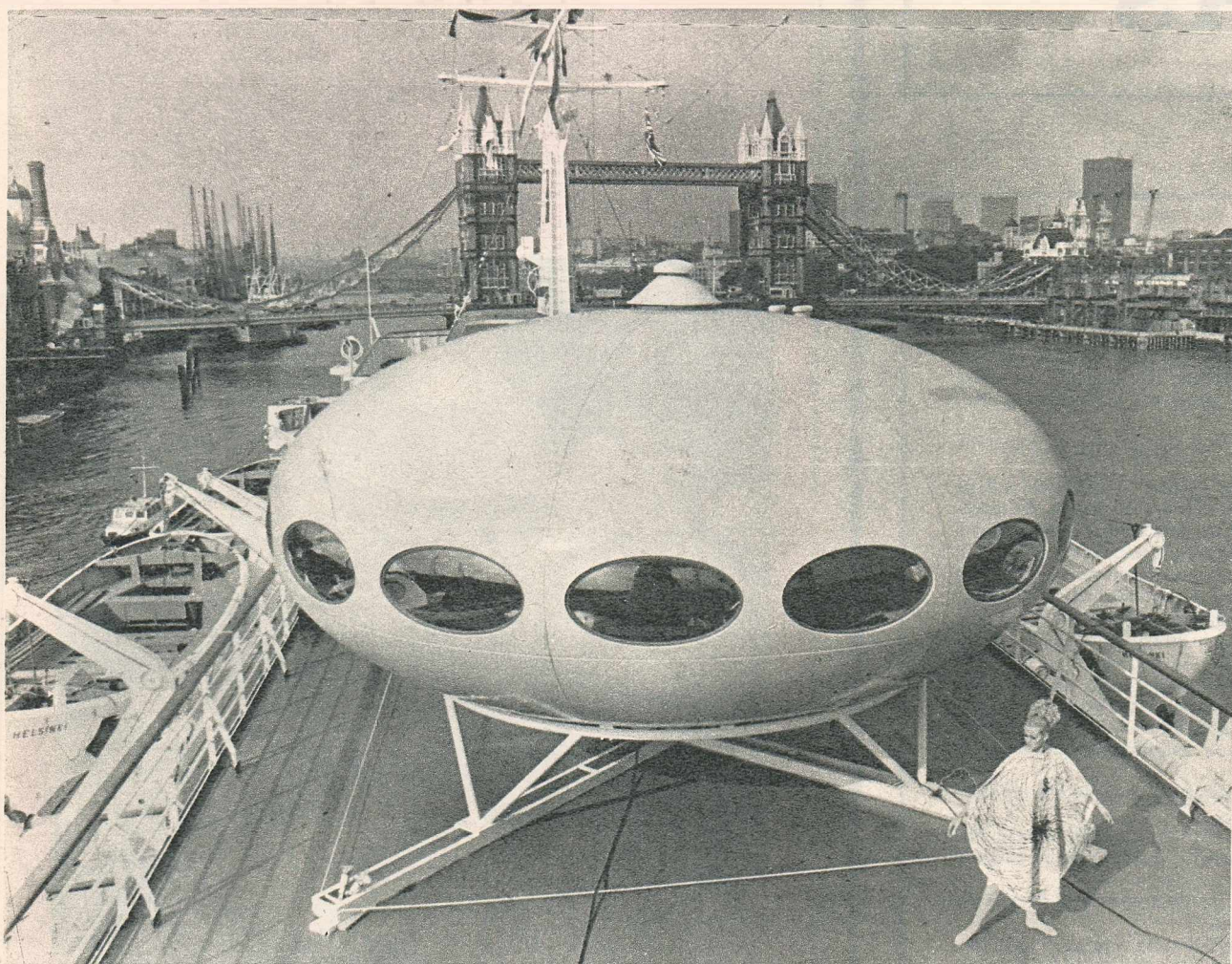
Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

Încă o săptămînă din

LUNA PREPARATELOR CULINARE

Mari expoziții cu vînzare la cofetăriile.

- SCALA Bd. Bălcescu nr. 36
- GHIOCEL Cal. Dorobanților nr. 86
- NORD Piața Gării de Nord
- FAVORIT Cal. Griviței nr. 216

GASTRONOMICĂ

À la Belphegor

Deci trebuie aleasă o duminică seară cînd citiva prieteni — extenuați de citirea nenumăratelor romane originale apărute anul acesta sau dezolați că nu mai au prilejul de a sta la coadă pentru bilete la «Hombre» și simțind nevoia unui divertisment stenic — pot accepta invitația de a se «belphegoriza» la dumneavoastră.

Dacă doriți să creați o atmosferă care să se conjuge cu serialul să nu încercați a cumpăra vreo mummie egipteană, nici vreun gramofon vechi cu plinie, pentru că sînt la fel de greu de găsit ca și perdelele de plastic sau tichetele de autobuz — și-i păcat de timpul pe care-l pierdeți.

Cumpărați din vreme un crăpcean sau doi — cam un kg în total — chiar la noul și modestul preț de 16 lei kg, cîteva ouă din piață — nu de la casa Mercur că riscați a afla că le-au căzut găinile cloșcă și nu au — și vreo două sute grame de cașcaval de Dobrogea.

După ce peștele curățat dă într-un clocot, scoteți-i oasele, dați carnea prin mașină și amestecați cu două ouă, sare, piper și un vîrf de bicarbonat. Se amestecă totul bine și se fac chifteluțe care, date prin făină de grîu (nu de porumb că nu este indicată și nici nu se prea găsește), se prăjesc la foc iute. Se servesc fierbinți cu cașcavalul ras deasupra. Lă consumare se poate servi o țuiculiță sau bea, după gust, bere sau un sprîț.

Totul se pune pe masă cînd începe serialul Belphegor. Pentru fiecare serie — din cele trei prezentate — se recomandă a se consuma cîte trei chifteluțe de căciulă — cîte una la fiecare moment de suspense — și cîte un sprîț la finalul fiecărei serii.

De asemenea se mai poate bea suplimentar cîte un pahar de fiecare apariție neprevăzută a lui Belphegor.

La terminarea filmului asistența își pune mîinile pe masă — ca la spiritism — și gazda numără chifteluțele rămase pentru a face reimpărțirea lor. Dacă rămîne o chiftea în plus, aceasta va fi consumată de cel care poate ghici de unde s-a cumpărat cașcavalul de Dobrogea.

P.P. NAȘU

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Acuzată, într-un proces de divorț, că e o femeie total lipsită de voință și de răbdare, americana Patricia Haverland, în vîrstă de 38 de ani, a stat îngropată de vie timp de 65 de zile. «Am vrut să dovedesc — a declarat ea — cită voință și cită răbdare am».

● Cea mai mare moluscă care a fost văzută vreodată a fost prinsă de curînd de un pescar francez în largul coastelor norvegiene. Lungă de peste șase metri și cîntărind 50 de kilograme, uriașul exemplar din familia cefalopodelor a fost predată Institutului biologic din Boulogne.

● Cea mai vastă și mai valoroasă colecție filatelică, aparținînd familiei fostului industriaș Alfred Liechtenstein, a fost pusă în vînzare acum la New York. Expoziția specială organizată cu prilejul acestei vînzări va dura doi ani și ea cuprinde printre alte rarități și faimoasele două mărci neștampilate emise în anul 1847 în insula Mauritius și considerate ca cele mai scumpe piese filatelice din lume.

● În Italia operează în ultima vreme o bandă de hoți specializați în devalizarea cimitirelor de cele mai valoroase vase și statui, opere ale unor artiști cu renume. În cimitirele din Tirano și Reano, într-o singură noapte, au dispărut peste 50 de asemenea opere de valoare.

LA MODĂ — MODELE 1870!

Tablouri la licitație, bijuterii la licitație, obiecte de amintire la licitație... Iată și biciclete la licitație. Și încă ce biciclete! Velocipede, bi și triciclete, modele de pe vremea reginei Victoria și a regelui Edward. Miss Susan Came are plăcuta misiune ca să vă prezinte — îmbrăcată într-o elegantă toaletă a vremii — unul din modelele scoase recent la o licitație londoneză.

ALEXANDRIA — PARIS CU MIJLOACE PNEUMATICE ▶

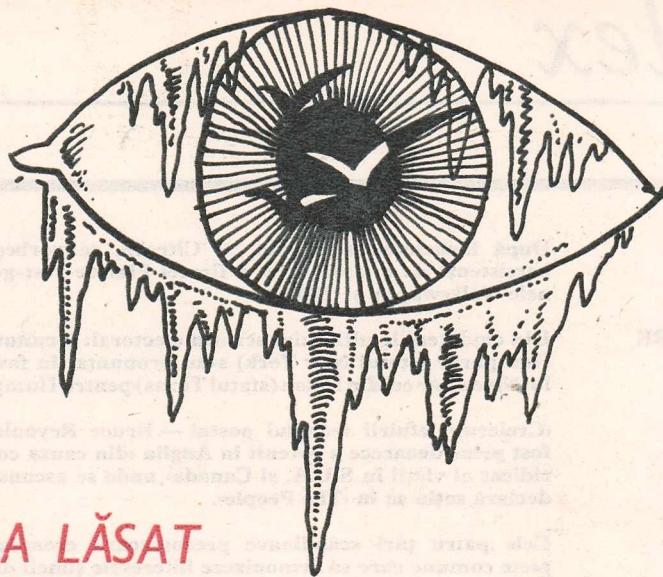
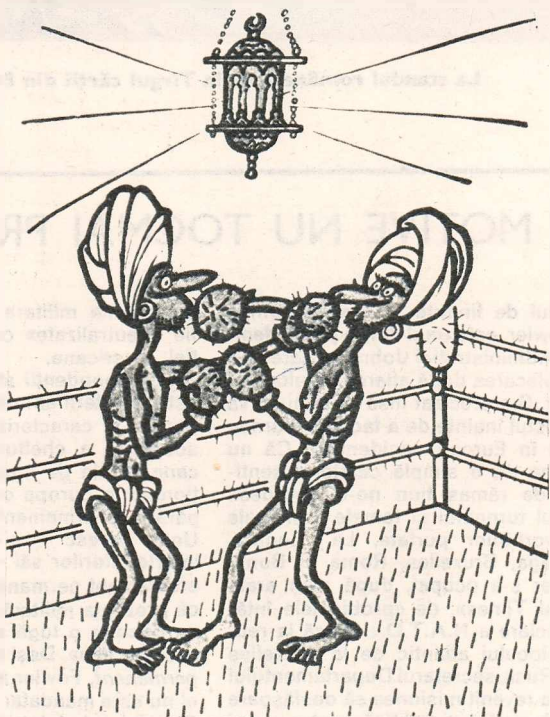
75 de zile a durat călătoria pe ape într-o barcă pneumatică a lui Robert Delanne. Însoțit doar de doi cîini — adjectivul «credincioși» e obligatoriu — călătorul nostru s-a imbarcat la Alexandria și a debarcat cu bine la Paris sau, mai exact, la picioarele podului Concorde de pe Sena.

FARFURIE... TERESTRA

Dacă veți întîlni un obiect asemănător cu cel din fotografia noastră la malul vreunui rîu sau într-un luminiș de pădure, nu vă grăbiți să dați alarma crezînd că ați descoperit, o farfurie zburătoare...

Dezamăgiți sau nu, veți afla că nu este vorba de nici o farfurie sau vreun castron zburător ci de proiectul concretizat al unei vile sau cabane — dacă vreți, — pentru relaxarea nervilor la sfîrșit de săptămînă. Modelul a fost realizat de arhitecții finlandezi Matti Suuronen și Yrjo Konkka și a făcut parte dintr-o expoziție de anticipație denumită Finnfocus.

S-A LĂSAT
FRIGUL...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
F	E	R	A			C		C	O				
2	O	M	A	T		O	O		G		N	S	
3	M	A			D	R	A	M	A	B	T	E	
4		T	E	M	P	E	R	A	T	U	R	A	
5	P	I	R	A	M	I	D	O	A	N	E		
6		T	E	N	A		O	A	C		A	B	R
7			I	A	M	A			A	T	A	E	
8	E	C		R	E	N	I		M	O	R		
9	R	A	E	I	T	E		T	A	R	I	M	
10	O	P	R	E	A		V	U	G	I		E	
11	S	O			N	A		N	I		D	S	
12							G	H	E	F	A	R	
13	N	E	I	N	S	U	F	L	E	E	R	T	

ORIZONTAL: 1) Te ia cu friguri — Cu sînge rece (pl.). 2) Mantia rece a iernii — Se vede doar capul din cojoc! — A nins la urmă! 3) Curbă — Începe cu căldură și se termină cu răceală. 4) Scade cînd se lasă frigul. 5) Scot răceala. 6) Oraș în Somalia — Refren pe malul lacurilor — Abreviere abreviată! 7) A da buzna — Cînd e frig se încălzește făcînd foc în sobă. 8) E rece înăuntru! — Trag la săniile nordicilor — Vorba lui Moș Martin. 9) Au friguri (fem.) — Meleag. 10) Eroul nuvelei «În frig» de Fănuș Neagu — Verbul vîntului puternic. 11) Varietate — Nea! — Briul de la Zimnicea! — Oneste! 12) Rîu în U.R.S.S. — Răcitoare. 13) Rece (fig.).

VERTICAL: 1) Remediu împotriva frigului — Foarte friguros. 2) Te face să tremuri — Autorul ro-

manului «Cu sînge rece». 3) Răcesc băuturile — Flori albe. 4) Petre! — Friguri (sing.) — Începe și se termină în anotimpul friguros. 5) Depozit de muniții (abr. mil.) — Gaz apreciat mai ales cînd e frig. 6) În mina celor care dezlegeți acest careu (pl.) — Munte în Togo. 7) Cele vocale trebuie ferite de frig (sing.) — Horia Florescu. 8) Coji de ouă — Drum deschis prin munte. 9) Gloată — Îmbătate cu apă rece. 10) Bani gheață — Acute! 11) «Ce» de la «rece» (pl.) — Sau. 12) Piesă de harnașament — Rece! — Pictor francez, autorul tabloului «Efect de zăpadă la Argenteuil».

Adam STOICA

Cuvinte rare: EIL, TNA, DPM, AGU.

~~Dezlegarea jocului, „EROI DE FABULĂ” apărut în numărul trecut~~

ORIZONTAL: 1) GREIER — COTET. 2) RINOCERI — ULI. 3) IMEDIAT — TRAP. 4) VAS — TL — GĂINA. 5) E — CIOARA — TIR. 6) IGUAN — OIȚA — I. 7) L — CERBER — S. 8) CUCI — AA — IBIS. 9) ATO — AG — FLORI. 10) TOCILARI — AER. 11) ENOT — CORB — NE. 12) LISITE — INCET.

- TORINO** După încheierea acordului cu Citroën, se vorbește cu persistență de o «apropiere» a firmei Fiat de vest-germane Volkswagen și BMW.
- NEW YORK** Din ciudățeniile ultimului scrutin electoral: locuitorii din Humphrey (statul New York) s-au pronunțat în favoarea lui Nixon, iar cei din Nixon (statul Texas) pentru Humphrey.
- LONDRA** «Creierul» jefuirii trenului poștal — Bruce Reynolds — a fost prins deoarece a revenit în Anglia «din cauza costului ridicat al vieții în S.U.A. și Canada», unde se ascunsese — declară soția sa în «The People».
- OSLO** Cele patru țări scandinave preconizează crearea unei piețe comune care să armonizeze interesele șuncii daneze, peștelui norvegian, utilajului suedez și hîrtiei finlandeze.
- GENEVA** Volumele 198 și 199 ale lui Simenon sînt în curs de editare, în timp ce părintele spiritual al lui Maigret lucrează la al 200-lea, ce se va intitula: «Mai există încă alune» și va apărea în martie 1969.
- RIO DE JANEIRO** Banca mondială pentru reconstrucție și dezvoltare a hotărît acordarea unui împrumut de un miliard dolari Braziliei pentru anii 1969-1972.
- LUSAKA** Guvernul Zambiei intenționează să încredințeze unei organizații nou create — Metals Marketing Company of Zambia — controlul asupra resurselor minerale ale țării.
- PARIS** În 1969 cei patru milioane de locuitori ai suburbiilor capitalei franceze vor beneficia de apă potabilă purificată cu ajutorul ozonului.
- PRETORIA** Directorul biroului pentru probleme rasiale, Jooste, afirmă: «Singurul mijloc de a ridica nivelul de trai al tuturor raselor din Republica Sud-Africană este creșterea natalității în familiile albe și limitarea celor din familiile africane» (!).
- VINA-DEL-MAR** Posibilitățile integrării economice în domeniul hidro-carburilor a constituit tema principală a celei de-a IV-a adunări generale a ARPEL (Ajutorul guvernamental latino-american reciproc pentru petrol) întrunită în Chile.
- OTTAWA** Deși alegerea lui Richard Nixon ca președinte al S.U.A. n-a fost comentată oficial, în cercurile economice din capitala canadiană se ridică semne de întrebare cu privire la viitoarea orientare politică și economică americană față de Canada.

CRONICA DE TREI SECADE

SUMBRUL TRIUMF

Acum, cînd l-au prins și pe Bruce Reynolds, capul bandei care a făptuit hoția secolului prădînd în '63 trenul poștal Glasgow—Londra de 3 000 000 lire sterline, omul invidiat de toți autorii de romane polițiste ai lumii, niciodată capabili să scrie ce a «scris» într-o singură noapte acest fost distins anticar fără să apeleze la ficțiune, la metafore și pistoale, fără să ucidă, doar cu miinile înmănușate și cu o cheie franceză cu care i-a dat în cap mecanicului de pe locomotivă amenințîndu-l atît cît trebuia — acum, ca lectori întristați că am ajuns la capătul celui mai adevărat roman polițist, putem să ne gîndim la ceea ce i-a pierdut pe acești domni după ce geniul lor a triumfat. Va să zică au adus comoara în saci la ferma obscură din Leatherslade; va să zică s-au uitat hipnotizați la bani; atunci oamenii aceștia care au lucrat ca ceasul, s-au prostic: au aruncat mînușile cu care au lucrat tot timpul și au pus degetele direct pe obiecte, uitînd că au amprente la Scotland Yard; au uitat să șteargă farfuriile în care mîncau; au dat lapte pisicilor, și pe blid au rămas amprente; și-au aprins țigări cu hîrtii de 5 lire; în toți intrase strechea, toți voiau să fugă din fermă și, ca atare, omul care trebuia să șteargă urmele nu-și mai îndeplinește misi-

nea, grăbit și el să dispară cu «cota» din pradă. Triumfători, se speriaseră. Triumfători, intraseră în panică. Triumfători, s-au dus dracului. Nu i-au speriat nici poliția, nici vicimele, nici morala de apoi. Panica a venit din comoară, din izbînda loviturii de geniu, din ei înșiși. E panica triumfului. Nu cred că-i absurdă și de neînțeles. Nu cred că-i năcîngă. Dimpotrivă — mulți scriitori innebuniți de glorie și multe alte forțe creatoare ar trebui să bage ceva la cap gîndind la sumbrul și logicul final al «capodoperei» de pe linia Glasgow—Londra.

ULTIMUL NEPOT

A murit la Leningrad nepotul lui Fiodor Mihailovici Dostoievski, ultima rudă rămasă în viață a bătrînului diavol — Andrei Dostoievski, om la 59 de ani, inginer și profesor la universitatea orașului, fie-i țîfna ușoară! Un ziarist repede de mîna scrie însă că «prin moartea acestuia neamul marelui scriitor rus se stinge». Oare? Formal și frunzărind arborele genealogic așa o fi — expresia rămîne urîtă, inexactă și prea pesimistă. Dostoievski nu are neamuri — ca prăvăliașii din Obor — nici rude de sînge, ca aristocrații de pe Loara. Ca rasa dostoievskiană să dispară — ar trebui să se stingă lumea. Ori lumea nu se stinge. Cu posedații, cu sfinții ei idioți, cu precocii, cu adolescenții ei, cu casele ei mortuare — lumea hrănește și menține familia de spirit, singura adevărată, a atoaenăscătorului, chiar dacă un Fiodor Mihailovici nu va mai apărea. Încît moartea unui ultim nepot e o moarte care nu dovedește nimic.

Radu COSAȘU

La standul românesc de la Tîrgul cărții din Belgrad.

DIN MOTIVE NU TOCMAI PROVIZORI

Ministrul de finanțe al Statelor Unite, Henry Fowler, este unul dintre primii demnitari ai Administrației Johnson care și-a anunțat plecarea după aflarea rezultatului alegerilor. S-a precizat însă că el nu-și va părăsi postul înainte de a face un «turneu de adio» în Europa occidentală. Că nu este vorba de o simplă călătorie sentimentală de rămas bun ne-o dovedesc programul turneului și temele principale ale convorbirilor purtate. La Londra, Paris, Haga, Bruxelles, Roma și Bonn, d-l Fowler s-a ocupat, după cum arată «Financial Times», de «problemele întăririi financiare a N.A.T.O.». Dacă la reuniunile blocului atlantic de la Bruxelles lui Dean Rusk, secretarul Departamentului de stat, i-a revenit misiunea să desfășoare lupta diplomatică și politică pentru o mai mare contribuție a aliaților vest-europeni la organizația militară atlantică, Fowler nu a făcut decît să prezinte în termeni concreți nota de plată. Pentru că ceea ce vor Statele Unite, sau mai precis deocamdată Administrația Johnson, este nu atît creșterea participării partenerilor cît reducerea poverii financiare americane legate de politica de bloc ce o promovează. Din diferite relații s-a aflat că Fowler a cerut în capitalele vizitate următoarele: 1) să fie alocate resurse mai mari pentru

cheltuielile militare vest-europene; 2) să fie «neutralizate» consecințele contribuției americane.

Correspondenții arată că «neutralizarea» este un termen nou folosit de Fowler pentru a caracteriza vechea cerere de acoperire a cheltuielilor militare americane legate de întreținerea trupelor staționate în Europa occidentală, prin cumpărări de armament din S.U.A. «Statele Unite doresc — a spus Fowler tuturor interlocutorilor săi — să se ajungă la un aranjament permanent capabil să asigure că prezența militară americană în Europa nu duce la o fugă a dolarilor din S.U.A. peste ocean». Deși a cerut un aranjament permanent, Fowler a ținut să precizeze că el nu este mandatar să negocieze. De ce Simplu: administrația pe care o reprezintă este provizorie pînă la instalarea noului președinte. Este firesc în această condiție ca și promisiunile primite atît de Fowler cît și de Rusk să poarte același caracter. Din motive cu totul independente însă de perioada de tranziție de la Washington, atît în Europa occidentală cît și în Statele Unite o politică de intensificare a cheltuielilor militare este la fel de impopulară.

Nicolae LUPU

CACAO: ACELEAȘI GRIJI

Din nou se află în atenția comentatorilor cacaoa. Eterna problemă a prețurilor a fost eclipsată în acest an de perspectiva unei subproducții. Se părea — după calcule provenite din dosarele FAO — că recolta nu va putea satisface cererile. Marii consumatori s-au alarmat: intransigența lor de odinioară față de cererile legitime ale producătorilor s-a transformat într-o suspectă solitudine. O solitudine inspirată de teama că gigantica industrie născută pe baza acestui produs ar putea să stagneze, că beneficiile ar putea să sufere o dramatică amputare. S-a petrecut un veritabil miracol. Ghana,

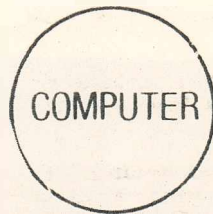
capul de afiș mondial în materie, a vindut în cîteva săptămîni 345 000 tone cacao Nigeria a plasat de pe acum 170 000 tone Camerunul a vindut de asemenea 60 000 tone în cursul a numai cîtorva zile. Coasta de Fildeș a înregistrat tranzacții privind 130 000 tone cacao. Firește, prețurile — care cunoșteau o permanentă tendință de scădere — au început să urce (ceea ce determina revista «Jeune Afrique» să afirme că se așteaptă o promptă sporire a prețului ciocolatei în unele țări vest-europene).

Din coloanele săptămînalului citat aflăm că africanii evită în acest moment un

...es de optimism. Ei au experiența trecutului și știu că actuala efervescență e generată nu de o schimbare definită, ci de elemente conjuncturale. Deo-ndată, pentru a acoperi consumul, se e apel la stocurile existente și marii portatori (mai ales din S.U.A. și Anglia) feră prudența evitând dispute aspre în neniul prețurilor. În anii precedenți, situația prețurilor a adus daune mari lor producătoare. În 1964-1965, acestea fost obligate să desfacă producția de ao la prețuri derizorii. Pagubele lor u cifrat la multe sute de milioane de ari. Agenția U.P.I. scria într-un comen- u despre faptul că țări ca Ghana, Ni- ia, Coasta de Fildes și altele apără, în t, «propria lor existență» militând pen- o stabilizare a prețurilor pe piața mon- lă. Zece la sută din exportul nigerian

este furnizat de cacao (cea ce valoric prezintă 28 300 000 lire sterline). În Ghana — 2 000 000 hectare furnizează, anual, peste 400 000 tone cacao. Orice dezechi- libru al prețurilor are consecințe grave pentru economia destul de șubredă a unor țări în care predomină agricultura. Reglementarea pieței acestui produs ră- mine un deziderat al țărilor în curs de dezvoltare. Beneficiile mai mari obținute în acest an nu pot face uitat faptul că sursa dezamăgirilor din trecut rămîne aceeași amenințare pentru viitor, că nici un acord nu garantează ziua de mâine. «Prețurile record» pot supraviețui pînă la prima recoltă ce va depăși cererea. Atunci problema va reveni la vechile și tradițio- nalele sale dimensiuni.

E. OBREA

● Din raportul anual al GATT: totalul comerțului mondial a crescut în 1967 cu 5% (214,14 miliarde dolari), schimburile între țările industriale cu 6%, iar creșterea expor- turilor globale ale țărilor în curs de dezvoltare n-a depășit 2,5%. Pentru 1968 se prevede o creștere a comerțului mondial cu 8%.

● Expansiunea economică japoneză de con- tinentul australian, în cifre: Japonia achizițio- nează o treime din producția australiană de lină, 88% din exportul australian de minereuri de fier, 96 la sută din cel de cărbuni etc. În anul financiar încheiat la 30 iunie 1968, Japonia achiziționa peste 20% din exportul australian, în timp ce Anglia doar 13% (față de 75% în 1900).

● Potrivit afirmațiilor doctorului lt. colonel P.J. Ganas din revista aviației militare fran- ceze, creditele acordate de autoritățile S.U.A. cercetărilor în domeniul armelor chimice și bacteriologice se cifrează la 60 milioane do- lari. Aceste cercetări sînt coordonate de către centrul de la Fort-Detrick (statul Maryland) unde lucrează 190 farmaciști și 110 doctori.

● Folosirea materialelor plastice în con- strucția de automobile va atinge în 1975 un procent de două ori și jumătate mai mare decît cel actual — se menționează într-un stu- diu al Institutului Battelle din Geneva.

● În cursul operațiilor militare americane din Vietnamul de sud din ultimii doi ani și jumătate au fost «defrișați» 9 000 km p — orezării, păduri etc. Pentru a provoca aceste mari pagube populației sud-vietnameze trupele S.U.A. au cheltuit 68 milioane dolari.

● Africa continuă să dețină cel mai mare procent de mortalitate infantilă de pe glob — menționează o recentă statistică a O.N.U. În 20 de țări africane procentul mortalității copiilor pînă la un an este de 150 la mie. În Angola, aflată sub dominația portugheză, pro- centul atinge cifra de 273 la mie.

● Pierderile aduse navigației maritime mondiale în 1967 s-au cifrat la 337 de vase, cu un tonaj total de 832 803 tone — a făcut cunoscut recent casa de asigurări «Lloyds». Printre navele pierdute se numără 16 petro- liere — cel mai mare fiind «Torrey Canyon» de 61 000 tone — 65 de vase de pescuit etc. Cele mai mari pierderi le-au suferit compa- niile de căror nave aveau pavilioane înre- gistrate în Liban, Hong Kong și, mai ales, Panama și Liberia.

ARHIVA-FOTO

TAGORE ÎN ROMÂNIA

Rabindranath Tagore, cel mai mare scriitor al Indiei moderne, întreprinde în anul 1926 un voiaj prin marile centre cul- turale europene, în care ține conferințe, citește din lucrările sale. Lungul itinerar cuprinde și România. La 21 noiembrie 1926 sosește în București, unde i se face o primire deosebită. În cinstea ilustru- lui oaspete sînt organizate, în zilele de 21-30 noiembrie, conferințe, recepții, vizite. În- cîntat de tot ce vede și simte, poetul propovăduitor al păcii, bunătații și înțe- legerii între oameni declară literaților ro- mîni care-l interviuează:

«Despre literatura dv. am auzit înainte de a vă cunoaște... Cînd am venit în Româ- nia am ținut, între altele, să văd jocurile și costumele dv. Am observat cu bucurie că există mult ritm în mișcări și multă armonie în culori... Aveți o poezie popu- lară interesantă... Aveți o limbă destinată pentru ritm și poezie... Cinstiți-vă poezii; ei înfățișează sufletul bun al poporului...»

În fotografia 1: Tagore, în mijlocul mul- timii care l-a primit în piața Gării de Nord. Fotografia 2: împreună cu fiica sa, în mașină, îndreptîndu-se spre Teatrul Na- țional, unde va conferența!

PE URMELE LUI AGAMEMNON

De cum pui piciorul în orașul turcesc nakkale, simți că te afli în apropierea ebrei Truva, cum îi spun localnicii siei. O întregă industrie de amintiri renumita cetate își etalează produsele Yali Cadessi, bulevardul principal, în gazine de alură modernă, în tarabe, țărăci, ca și în cărucioare portative care se încurcă printre picioare. În piața nhuriyet găsești vase, oale, toporiști, rgele, agrafe, bani — toate provenind mod sigur» din celebra Troie. Un tinăr orăcat într-un costum impecabil îți su- lă la ureche că în magazinul din primul 19 s-au pus în vinzare, în mod cu totul eptional, două pietre prețioase din ierul frumoasei Elena, pe care pentru umă modestă le poți numai tu obține. mulți ani însă nimeni nu mai are drep- să ridice nici măcar un pai din vechea ate. Prin 1953 au fost descoperiți mai lți turiști americani ce transportau în anse cufer... mici amintiri. Dacă s-ar i fi continuat așa, cetatea Troiei, regă- lă după milenii, ar fi dispărut, piatră cu tră, pentru veșnicie. Troia homerică, cea din anii 2300- 0 î.e.n., se înfățișează ca o citadelă ată pe colina Hissarlık, la 26 metri dea- ora cîmpiei, înconjurată de un zid înalt 9 metri, cu porți, un soi de metereze turnuri. În interiorul cetății, o piață în trul căreia se înalță resturile unui garon, edificiul principal al orașului. va mai departe recunoști locuri de se extrem de mici în comparație cu garonul, al cărui vestibul avea 10 pe metri. În această încăpere a fost des-

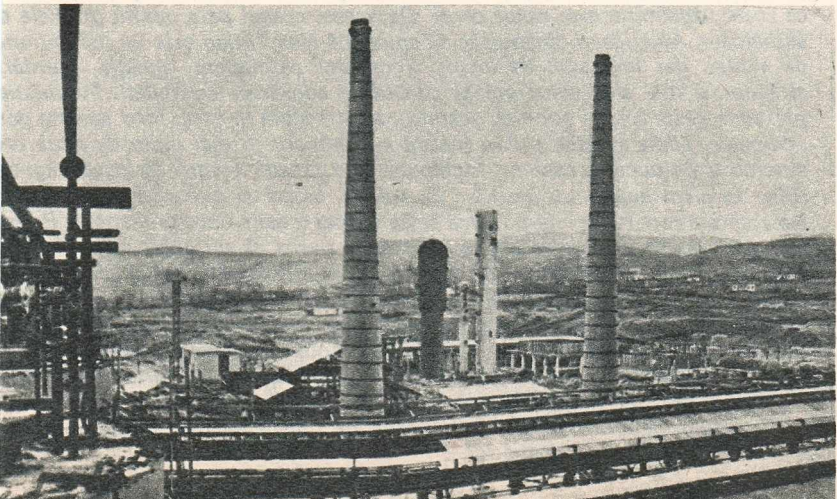
coperită «Comoara lui Priam» — cupe de aur masiv și argint, podoabe de aur și lingouri de argint.

Impresionează măiestria arhitecturală și modul cum au fost amplasate căsușele din cetate, construite toate din piatră brută, lemn și lut. Aici faci cunoștință cu vestigiile ale unor construcții de o mare valoare în istoria arhitecturii prin felul în care folosesc spațiul liber pentru obține- rea unor efecte estetice. Ceva mai de- parte, în cetate, remarci la capătul unui zid troian trepte ale unei clădiri romane. De altfel, Troia consemnează și astăzi existența a nouă straturi suprapuse de culturi, ce indică tot atâtea perioade în istoria arheologică a orașului.

Este pe deplin omenesc să vizitezi aceste locuri avînd memoria și imagina- ția încărcate de «Iliada» lui Homer. Con- frunți, compari, judeci. Și, un moment, ai senzația că descoperi o seamă de exage- rări născute în spiritul cititorului. Astfel, Troia, mindra capitală a lui Priam, țel atît de dorit de către Ahile cel sprinten, de catre ambițiosul Agamemnon și șiretul Ulise, nu pare a fi, din păcate, un oraș regal, ci un sătuc întins pe vreo trei hec- tare; războiul Troiei nu pare să se fi des- fășurat decît între două triburi însetate de victorie. Calul de lemn, care a fost introdus printr-o poartă, nu poate să fi avut în interiorul său decît o mîna de sol- dați greci, dar și acest mic grup pare să fi fost suficient pentru a-i dezarma pe paz- nici și a deschide porțile cetății. Evident, sînt doar presupuneri...

Carol ROMAN

tre obiectivele industriale pe care oamenii muncii din R.P. Albania le-au dat folosință în întîmpinarea sărbătorii naționale a eliberării țării de sub jugul scist se numără și rafinăria de petrol din Fieri — element important al celui -al IV-lea plan cincinal. După ce prin strădania constructorilor și a întregului lectiv lucrările au fost terminate într-un timp foarte scurt — un an și jumătate muncitorii, tehnicienii și inginerii din cele 32 sectoare de producție depun efor- ri susținute pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la benzină, gazo- și alte derivate.

Cu deosebită brutalitate a intervenit poliția vest-berlineză în cursul recentei de- monstrații a peste 1 000 de studenți vest-berlinezi, adunați pentru a protesta împotriva măsurilor luate față de avocatul democrat Horst Mahler, care a apărut un grup de tineri, arestați și judecați pentru a fi participat la demonstrația anti-Springer.

NEW YORK-ORASUL DE AZI

Correspondență specială
de la Silviu BRUCAN

New York este un oraș unic. Atunci când vizitezi Londra sau Parisul, Moscova sau Praga, cauți de regulă monumente și reminiscențe dintr-o altă epocă. New Yorkul trăiește prin prezent. Tururile organizate pentru turiști te vor duce desigur în Bowling Green, unde legenda spune că secole în urmă corăbierii olandezi au cumpărat insula Manhattan de la indienii cu pielea roșie, contra niște cufere și alte obiecte în valoare de 24 dolari sau în casa în care George Washington și-a luat rămas bun de la ofițerii armatei continentale. Dar totul ți se pare artificial, cu decoruri de carton, piese închiriate de la muzeu și costume de epocă desenate de scenografi ca în filmele istorice fabricate în studiourile de la Hollywood. Când te afli la Cloisters, un muzeu-mănăstire de artă medievală, reconstruit la marginea orașului (ca acele castele engleze cu fantome aduse cu vaporul și reclădite aidoma în Florida de milionarii americani), și când ghidul explică în limbajul și tonul caracteristic publicității americane că clopotnițele din muzeu provin din secolul XII, iar o muzică preclasică înregistrată pe bandă de magnetofon face atmosfera, abia îți poți reține zimbetul. La ce bun toate acestea? Doar călătorii nu vin la New York pentru a re-descinde paginile istoriei, ci pentru a vedea cum arată orașul de azi, orașul secolului XX.

Iar sub acest aspect, New Yorkul este cel mai autentic megalopolis modern, cu toată fascinația și calamitățile lui. Revoluția tehnică operează aici din plin. Nimic nu este static. Cu zece ani în urmă, Park Avenue, între străzile 46 și 60, se mai mândrea cu apartamentele luxoase și cluburile selecte din casele nivelate la 12-14 etaje. Acum toate au fost înlocuite cu impunătoare clădiri zgirîe-nori construite din oțel, aluminiu sau bronz și cu acele geamuri-panouri de sticlă cu reflexe albastre sau verzi care constituie ultimul strigăt în materie de confort. Doar Waldorf Astoria, faimosul hotel care se întinde pe un mare spațiu între străzile 49 și 30, a rămas în picioare, iar gara Grand Central Station, care nu putea fi dărîmată pentru că pe acolo circulă zilnic aproape un milion de «commuters» (navetiști i-am putea numi) din suburbele orașului, a fost virtualmente încălecată de gigantica clădire a societății Pan American, cu 58 de etaje, care adăpostește 20 de mii de oameni și al cărei acoperiș funcționează ca stație de elicoptere. Turiștii nu mai sînt duși la Empire State Building care, deși rămîne cea mai înaltă clădire, este demodată. Acum panorama orașului poate fi văzută de la etajul 60 al clădirii Chase Manhattan Bank, care se mîndrește cu seifuri rezistente la bombe atomice, sau din virful turnului clădirii paralelipipedice a corporației Allied Chemical din Times Square. Ultimul și cel mai impunător zgirîe-nori, așa cum se și cuvine, aparține lui General Motors, care ocupă primul loc pe lista corporațiilor miliardare. Este o construcție geometrică cu o latură pe Fifth Avenue și alta pe Madison Avenue, care se distinge printr-o albeață strălucitoare, neverosimilă.

Toate aceste noi clădiri cu blazon prestigios ilustrează politica de creare a unei «imagini publice» pe care o duc marile corporații și bănci americane. Allied Chemical, care pentru producția ei de napalm a fost în ultimii ani obiectul atacurilor și demonstrațiilor studentești, a consacrat un etaj întreg din noua clădire unei expoziții permanente care arată cum se străduiește firma să facă viața

oamenilor mai confortabilă și mai ieftină. Într-o imensă sală cu tablouri comandă pitice, copiii sînt invitați să apese pe diferite butoane pînă cînd, d combinarea unor lichide, obțin culoarea pe care o vîd pe un mic ecran din fa lor. Alăturat, într-un laborator, un grup de chimiste care îmbină știința cu e tetica efectuează experiențe cu niște eprubete uriașe, iar dincolo lumea se î ghesuie să vadă macheta primului oraș pe Lună din anul 2000, denumit Cope nic. Majoritatea acestor clădiri au în față finlini arteziene și un scuar ver cu iarbă și pomi, adevărate oaze în acest oraș de beton și asfalt. Numai cii cunoaște prețul unui metru pătrat în centrul Manhattanului poate să-și di seama cît de fabuloase sînt sumele pe care le cheltuiesc potențații america pentru a-și înfrumuseșa chipul în fața consumatorului.

Chiar și clădirea bizară a muzeului Guggenheim, în forma unui melc ca camuflează în interior o pantă în spirală încheiată sus printr-o mare cupolă, r mai constituie atracția care a fost în anii '50, deoarece pe Madison Avenue, cc cu strada 75, a apărut muzeul Whitney, o clădire în granit gri-roșiatic care cons tuie ea însăși o sculptură masivă, ca o piramidă inversată, din care ies în reli trei straturi, ultimul de sus fiind cel mai larg. Arhitectul ei, Marcel Breuer, pr tinde că vizitatorul este primit chiar înainte de a intra în muzeu, o condiționa subiectivă care ți se pare într-adevăr necesară după ce ai văzut primele lucră de artă modernă expuse acolo.

«New York Skyline» cu zgirîe-norii lui profilați pe cer, are o incontestabi măreție și constituie în orice caz un spectacol unic în lume. Coloșii din met și sticlă s-au înmulțit furind din spațiul și aerul care și așa era puțin. După c ți-ai sucit gîtul cîteva ore privindu-i cum depășesc orizontul uman limitat c însăși coloana vertebrală a speciei, admirația face loc treptat unui sentiment coplesitor și te urmărește acea viziune de coșmar a unei civilizații care ajung să întunece soarele. De fapt, numai cînd ieși duminica din oraș îți dai sear că toată săptămîna n-ai văzut cerul. De aceea, orașul pare pustiu în zilele c sîrbătoare. Americanii obișnuiesc să spună că New Yorkul este un loc minun de vizitat dar imposibil de locuit. Zgomotul permanent, agitația, murdăr străzilor și mai ales aerul poluat constituie adevărate calamități. Fungine pătrunde peste tot, pe sub uși, geamuri, se strecoară în case, fiind spaima go podinelor. Zilele acestea prima zăpadă s-a înnegrit în mai puțin de două or stricînd toată bucuria copiilor. Inchipuiți-vă o zăpadă neagră, iar dacă tragi ae adînc în piept înghiți un amestec de sulfuri, bioxid și monoxid de carbon, ș benzopirină care te fac să-ți treacă pofta să mai respiri. Scriitorul englez Priest ley, aflat aici în vizită, declara deunăzi unui ziarist că nu poate dormi la New York, deoarece are sentimentul că sînt prea mulți oameni îngrămădiți în niș cuburi, deasupra, dedesubt, din toate părțile și care posedă toți mici aparai care primesc și transmit semnale zgomotoase, la care se adaugă sirenele pol ției, salvării și pompierilor, claxoanele automobilelor, frînele autobuzelor, fo mînd un fond sonor permanent. Marile orașe — a încheiat furios Priestley — constituie cea mai mare greșală a omului modern.

Și totuși, newyorkezii sînt îndrăgostiți de orașul lor dur, murdar, sumbr și atît de dramatic în măreția lui.

FLACĂRA-ALBUM

Irina Petrescu, cunoscuta actriță de film, poate fi văzută în ultima vreme și pe scenă. («Doi pe un balansoar», «Ofițerul recruta»).

Fotografie de A. MIHAILOPOL

